

Talen*) holdtes af Prof., Dr. med. & phil. H. P. J. J. Thomsen. Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af samme: »Om Molekuler og Atomer». 26 S., 4to. Onsdagen den 3. December 1884 holdt Universitetet en Mindefest i Anledning af 200 Aarsdagen efter Ludvig Holbergs Fødsel. Talen**) holdtes af Prof., Dr. E. Holm (jfr. foran S. 29). Festen i Anledning af Hs. Maj. Kongens Fødselsdag fejredes Onsdagen den 15. April 1885. Universitetets Rektor, Prof., Dr. theol. C. Henrik Scharling holdt Talen***). Indbydelsesskriftet indeholdt en Afhandling af samme: »Om Begrebet Livsgoder og sammes Stilling i den kristelige Sædelære«. 81 S., 4to.

VIII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Aanstalter.

1. Universitetsbibliotheket 1884—85.

(Universitetsbibliothekar S. Birket Smith.)

Bibliotheket har i det forløbne Aar været aabent for Publikum i 266 Dage; Udlaan fandt dog kun Sted i 262 Dage, idet det som sædvanlig standsede nogle Dage før Julen. Der har været udlaant 19,670 Bind (mod 16,160 Laanebeviser), medens der i Læseværelserne har været fremtaget 20,856 Bind til Brug for 11,066 besøgende.****)

Bogsamlingen er bleven forøget paa sædvanlig Maade, dels gennem den befalede Aflevering af dansk Literatur, dels gennem Indkjøb, Udvexling med fremmede Universiteter og Gaver. Af de sidste kunne særlig fremhæves: 1) En stor Mængde, mest lærde periodiske Skrifter, afgivne af det kgl. danske Videnskaberne Selskab til Bibliotheket, i Lighed med, hvad der alt i en Aarrække har fundet Sted. 2) 471 Bind, mest af historisk, juridisk og politisk Indhold, skjænkede af Højesteretsassessor, Dr. jur. A. F. Krieger i Fortsættelse af mange tidligere Gaver af lignende Art. 3) 192 Bind, mest henhørende til tysk, særlig holstensk, Retsvidenskab, samt til holstensk og lauenburgsk Politik og Historie, skjænkede af Konsejlspræsidiat.

Desuden har Bibliotheket modtaget Gaver fra følgende Institutioner, Redaktioner og Enkeltmænd:

Justitsministeriet, Indenrigsministeriet, Kultusministeriet, Finansministeriet, det store kgl. Bibliothek, mineralogisk Museum, det meteorologiske Institut, Kjøbenhavns Politi, Generalstaben, Ingeniørkorpset, Søkartarkivet, det krigsvidenskabelige Selskab, Bestyrelsen for den internationale Amerikanist-Kongres i Kjøbenhavn,

*) Trykt i „Dagbladet“ Nr. 319 for Søndagen den 23. November 1884 under Titel: „Naturvidenskabens Renaissance“.

**) Trykt under Titel: „Holbergs Betydning for Aandsliv og Videnskab“ paa Universitetsboghandler Gads Forlag. Kbhvn. 1884. 24 S., 8vo.

***) Trykt i „Dagbladet“ Nr. 105 for Søndagen den 19. April 1885 under Titel: „Aand og Sandhed“; samt særskilt under samme Titel paa Universitetsboghandler Gads Forlag. Kbhvn. 1885. 20 S., 8vo.

****) Denne forholdsvis store Benyttelse af Læseværelserne hænger uden Tvivl for en Del sammen med, at det store kgl. Bibliothek i en længere Tid af Aaret var lukket i Anledning af Bygningsarbejder, som foretoges der efter Christiansborg Slots Brand.

det kgl. nordiske Oldskriftselskab, det filologisk-historiske Samfund, Herlovianer-samfundet, Videnskabs-Selskabet i Christiania, det statistiske Centralbureau i Christiania, den norske Nordhavs-Expeditions Udgiver-Komité, den kgl. svenske Medicinalstyrelse, Videnskabernes Selskab i Upsala, Upsala Universitets meteorologiske Observatorium, Redaktionen af Nordisk medicinskt Arkiv, Redaktionen af Bohuslänsk Fiskeritidsskrift, Videnskabernes Akademi i Finland, Académie des Sciences de St. Pétersbourg, Observatoriet i Moskou, die gelehrte esthnische Gesellschaft zu Dorpat, die Naturforscher-Gesellschaft bei der Universität Dorpat, den kejserlig tyske Regjering, Börsenverein der deutschen Buchhändler, Bestyrelsen af det jødisk-theologiske Seminarium i Breslau, den kgl. nederlandske Regjering, Universitetet i Brüssel, Ministère de l'Instruction publique i Paris, den indiske Regjering, the Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, Universitetet i Edinburgh, the Geological and Natural History Survey of Canada, the Surgeon General, U. S. Army, the Bureau of Education, Washington, the Trustees of the Astor Library, Udgiverne af »Scandinavia«, Chicago.

Baron C. Adeler, Dr. L. Ageno (Genua), Hr. Edv. Backhouse's Enke (London), Cand. polyt. J. C. Barth, Rigsarkivar Birkeland (Christiania), Dr. med. Edv. Borek (St. Louis), Adjunkt G. St. Bricka, Justitsraad, Bibliothekar Chr. Bruun, Cand. phil. G. Budde-Lund, Hr. J. Bussehop (Brügge), Missionær H. P. Børresen, Professor J. M. Charcot (Paris), Professor Deuntzer, Hr. W. Doberek (Hongkong), Universitetsbibliothekar A. C. Drolsum (Christiania), Premierlieutenant H. K. Eggers (Bremen), Professor Edv. Erslev, Lærer ved St. Andreas-Kollegiet F. Esser, Professor V. Fausbøll, Jærnbaneingeniør W. Fridericia, Hr. F. R. Friis, Universitetsboghandler Gad, Professor K. F. Geldner (Tübingen), Hr. Gilles de la Tourette (Paris), Professor C. Goos, Laboratorieforsander Chr. Grønlund, Boghandler E. Hagerup, Dr. phil. H. J. Hansen, Overbibliothekar O. Hartwig (Halle), Justitsraad Fr. Hegel, Dr. phil. J. L. Heiberg, Justitsraad Herbst, Oberst V. Hoskiær, Statsrevisor S. Høgsbro, Cand. theol. V. C. Jacobsen, Justitsraad A. G. Juel, Overbibliothekar G. E. Klemming (Stockholm), Provst L. Koch, Direktor Kórosi (Budapest), Stud. mag. H. O. Lange, Bibliotheksassistent S. Larsen, Overretssagfører H. F. Larsen, Hr. E. Lemoine (Paris), Dr. A. V. Ljungman (Götheborg), Cand. mag. M. Lorenzen, Professor, Dr. C. Lütken, Rev. Dr. W. D. Macray (Ducklington), Gehejmerraad Madvig, Bibliothekar E. Magnusson (Cambridge), Cand. jur. A. Malta-Müller, Professor H. Matzen, Grosserer C. Melchior, Rev. Dr. Mielziner (Ohio), Ingeniør A. F. Møller, Dr. P. Moreau (Tours), Hr. W. Morris (p. t. Vejle), Justitsminister Nellemann, Professor Fr. Nielsen, Læge C. W. N. Nøkkentved, Dr. Garcia de Olloqui (Ægypten), Dr. Cl. Perronnet (Lyon), Boghandler Valdemar Petersen, Pastor W. Plenkers, Boghandler C. Rasmussen (Chicago), Baron G. Rosenkrantz, Hofjægermester Baron E. Düring-Rosenkrantz, Hr. D. A. Rovinsk (St. Petersburg), Fru de Roepstorff, Professor V. Sangalli (Pavia), Prof. Vald. Schmidt, Hr. Robert Sewell (Madras), Distriktsforstander G. Sibbern, Dr. phil. O. Siesbye, Rabbiner D. Simonsen, Overkrigskommissær A. V. Sommersted, Fru Anna Sneedorff (Helsingør), Professor Dr. jur. Johs. Steenstrup, Professor G. Stephens, Professor G. Storm (Christiania), Boghandler E. L. Thaarup, Student Jon Thorkelsen, Stipendiat G. Thorlaksson, Hr. Sophus Tromholt, Cand. polit. G. Wad, forhenv. Skomagermester A. Wallich, Musikhandler C. Warmuth (Christiania), Lærer J. L. Vestergaard, Gehejme-Arkivraad F. Wigger (Schwerin), Hr. H. M. Wilder (Phila-

delphia, Docent Dr. Cl. Wilkens, Dr. phil. Fr. Winkel Horn, Hr. J. M. Vold (Christiania), Professor Dr. A. A. Wolff, Rev. Dr. Ch. H. H. Wright (Belfast).

Under 10. Oktober 1884 anholdt jeg hos Konsistorium om Tilladelse til at maatte overføre forskellige Haandskrifter, som opbevaredes i Universitetsarkivet, men som kun stod i ringe eller slet ingen Forbindelse med Universitetet, til Bibliothekets Haandskriftsamlinger, hvad der ogsaa — paa en enkelt Undtagelse nær — bevilgedes.

Som allerede omtalt i Aarbogen for 1883—84 havde jeg i Maj 1884 anmodet Konsistorium om at træffe Foranstaltninger til at sikre Bibliotheket mod den Brandfare, som truede det fra Kjældereren, og i Henhold hertil blev der truffet Forberedelser til at indbringe et Forslag om en Bevilling til Kjælderloftets Forskalning og Gipsning paa Finanslovsforslaget for 1885—86. Da imidlertid Christiansborg Slots Brand mindede om ikke at tøve med de paatænkte Sikkerhedsforanstaltninger, anmodede jeg under 20. Oktober 1884 Konsistorium om at virke hen til, at den paagældende Bevilling blev givet allerede paa Tillægsbevillingsloven for det løbende Aar. I Forbindelse hermed indbragte jeg et Forslag om, at der maatte blive anbragt Jærnskodder for de Vinduer i Bibliothekslokalet, som hidtil ikke have været forsynede med saadanne, hvilket Forslag, efter at være tiltraadt af Konsistorium, optoges paa Ministeriets Budget for 1885—86. Midlerne til Kjælderloftets Forskalning og Pudsning bevilgedes derimod strax af Ministeriet paa forventet Tillægsbevilling, og Arbejdet paabegyndtes og fuldførtes hurtigst muligt.

Da nogle af de paa Professorernes Arbejdsværelse fremlagte Tidsskrifthæfter vare bortkomne, og jeg forment, at det ikke kunde tilkomme Bibliotheket at anskaffe dem paa ny, indstillede jeg til Konsistorium, at de paagældende Hæfter maatte anskaffes for Universitetets Regning, hvilket ogsaa bevilgedes.

Eftersom det Aar for Aar i stedse stigende Grad havde vist sig, at Bibliothekets Pengemidler vare utilstrækkelige til at imødekomme de Krav, der med rette kunde stilles til Bibliotheket, indgik jeg den 25. April 1885 med et udførlig motiveret Andragende til Konsistorium om at foranledige, at Bibliothekets Budget forøgedes med en Sum af 2,000 Kr. aarlig. Konsistorium bifaldt Indstillingen, og et hertil sigtende Forslag optoges paa Forslaget til Finanslov for 1886—87.

Arbejdet ved Bibliothekets nye Kataloger er i det forløbne Aar fremmet paa sædvanlig Maade, idet Cand. mag. Bartholin i hele den daglige Arbejdstid har været sysselsat med Seddelskrivningen til den alfabetiske Katalog, medens jeg selv i Forening med Dr. phil. Fridericia har fortsat Ordningen af den systematiske. En Del Katalogiseringsarbejde er fremdeles udført af de ekstraordinære Medhjælpere, og navnlig er paa denne Maade Seddelkatalogen over de udenlandske Doktordisputatser bleven fortsat. Om Fremgangen af Bibliothekets Katalogarbejder i Finansaaret 1884—85 afgaves under 15. Juni 1885 en detailleret Beretning gennem Konsistorium til Ministeriet.

En Øvelse af det frivillige Redningskorps er i Aarets Løb bleven afholdt i Bibliothekets Lokale.

2. Den botaniske Have 1885.

(Professor F. Didrichsen).

A. Haven.

1. De aarlige Vedligeholdelsesarbejder, samt Renholdelsen af Haven ere udførte som sædvanlig og saa godt, som den noget knappe Arbejdskraft har tilladt det, uden at lade de øvrige Arbejder staa alt for meget tilbage. Alle Gange ere jævned og grusede; fra Hovedindgangen til forbi Museet er lagt en 2 Alen bred Gangsti af Tjærebeton, ialt 254 \square Alen. For at kunne komme til de ved Bredden staaende Vandplanter er der langs med Kanten af Søen, neden for Cratæusbuskettet, blevet anlagt en c. 1 Alen bred Gangsti.

Larixbuskettet, Buskettet nord for det medicinske Kvarter tillige med Plænen derved ere gravede og planerede, de ere ikke tilsaaede i Aar, men ere i Løbet af Sommeren rensede for fleraarige Ukrudtsrødder. Buskettet med Papilionaceerne med den omliggende Plæne er tilsaaet med Græs, efter at det var planeret.

Alle Grupper med de fleraarige Planter af Liliaceerne og den ene Irisgruppe ere omplantede, Jorden i dem er udgravet og til Dels fornyet i 1 Alens Dybde, de øvrige Grupper med fleraarige Planter ere gravede og, hvor det var nødvendigt, omplantede. Af Kvarteret til de etaarige Planter er kun en Tredjedel reolet, ligeledes er den ene Del af Kvarteret til de toaarige Planter reolet. I Kvarteret til de danske Planter omplantedes Resten af Buxbomindfatningen og Planterne i de nederste 5 Bede. Den øvrige Del tillige med Kvarteret med de medicinske Planter gravedes.

Til Forsøgshaven er afgivet omtrent 178 Arbejdsdage.

2. I Væxthusene er Arbejdet udført som sædvanlig. Af de større Planter ere 14 omplantede.

Paa Caryota urens vare alle Blomsterstandene, med Undtagelse af den sidst fremkomne afblomstrede; den kunde endnu i en Del Aar have frembragt Blomster ned ad Stammen, men da det er en af de Palmer, der døer efter Blomstringen, vilde den efterhaanden have mistet alle sine Blade og vansynet i Huset, den blev derfor omhugget og opstillet paa Museet med alle sine Blade, hvor den nu i en længere Aarrække vil kunne give en Forestilling om dens Udseende, bedre end om den var forbleven i Palmehuset. Cocos botryophora, hvis Blade laa langs med Glasset, blev i Stedet for rykket ind som Midtplante, den kan kun i nogle faa Aar endnu faa Plads der.

Ved Varmeapparatet ere alle Haner slebne og ompakkede, de ubrugelige ere fornyede med Haner, der blive forbundne med Rørene med Metalforskrninger, i Stedet for som forhen med Flanger, Arbejdet bliver derved betydelig nemmere, og der benyttes intet Pakkemateriale. Alle Rør og Pakninger ere eftersete og fornyede, hvor det var nødvendigt. Hoveddamprøret i A, der ligger i Kanalen ved C, er repareret. Hele Hoveddamprøret i E er fornyet tillige med alle Indgangsrørene til de forskjellige Varmeledninger, 6 Haner, der vare ubrugelige, bleve ombyttede. Et Tilledningsrør til Snemeltningrørene i C er fornyet (26'). I A ere 12 nye Haner paasatte med Metalforskrninger i Stedet for de gamle. Damprørene dertil bleve ændrede og til Dels fornyede. Et nyt 4" Rør er indlagt

i Stedet for et, der var revnet. Damprøret i Kanalen under B er repareret, samt Indgangsrørene til Varmebedet ændrede og fornyede. I Varmebedet indlagdes et nyt 4" Rør i Stedet for et revnet. I F ere 5 Haner ombyttede med ældre, disse tillige med de brugelige af dem, der borttoges i A, ere ombyttede med dem, der kasseredes i Koldhusene, hvor de ikke benyttes saa meget.

Vandrørene i Bassinet i Akvariet ere reparerede og delvis fornyede; Sprøjteledningen i Runddelen er repareret. Vandledningen for Enden af F er opgravet og repareret.

3. Ved Bygningerne ere Vedligeholdelsesarbejderne paa Tag og Fag udførte som sædvanlig. I Stedet for den gamle Indfatning af Træ omkring Græskarbenken, er sat en Indfatning af Beton, da den gamle var raadnet. Væxthusafdelingen F 4 har faaet en Hovedreparation, 1 nyt Tagspær er indlagt, Fagbræderne for oven ere reparerede og til Dels fornyede, Vinduerne ere reparerede og 1 ny Dør af 2" Planker med Jærtrin er indsat i Stedet for den gamle Brædedør i Gavlen. Flisebunden i Varmebedet er omlagt og Murkanten repareret. Afdelingen er malet indvendig; 12 Skyggerammer er fornyede, tillige med hele F malet indvendig. I Væxthusene B, D og E er der paa den sydlige Side, under Jærningen lagt en bred Rende for at optage det stærke Dryp, der kommer fra Ringen. Paa det øverste Tag i A er for neden paa Spærene, hvor de støde til Renden, sat Zinkkraver, der optage Vandet, som løber ned ad dem, og lede det ind i Tagrenden, for at forhindre, at det drypper ned paa de neden for staaende Planter. Alle Glastagene ere eftersete med Kitning m. m.

I Museumsbygningen ere Værelserne Nr. 2 og 5 istandsatte og malede, en stor Reol er opsat i Nr. 5. I Bibliotheksalen er opsat 2 store Skabe til Exsiccatsamlingen; i Læsesalen er ligeledes opsat 2 større Skabe til Forelæsningsstegninger m. m. Til nogle af Arbejdsværelserne er anskaffet 5 Fag Forsatsvinduer. Omkring Caryota urens er sat et Jærnstakit.

I Stakittet omkring Haven er en Del Bistolper og Fodplanker fornyede og der er indsat c. 200 Rundstokke.

4. Fra 44 botaniske Haver og 10 Private er modtaget 1743 Portioner Frø, hvoraf 795 ere udsaaede under ubestemt Nummer, de øvrige ere enten saaede under bestemt Nummer eller det var Doubletter.

158 levende Planter ere modtagne fra 7 botaniske Haver (bulbiller blandt Frøet) og 18 Gartnere eller Haveejere. Disse vare: Hr. Baden, Medhjælper Becker, Kommandør Carstensen (Planter fra Middelhavslandene), Overlæge Gad (danske Planter), Gartner Gusmus i Bayern (Alpeplanter), Kapt. Henningsen (Frø og Planter fra Mellem-Amerika), Kand. Th. Holm, Lærer Houlberg-Jensen (Cactus), Kapt. Thomy Jensen (Orchide fra Venezuela), Prof. Joh. Lange (Frø og Planter fra forskjellige Steder), Fiskehandler Lassen, Grev Moltke Nørager (Bregner), Prof. F. Müller Ny Holland (Frø), Gartner Møllgaard, Gartner Petersen, Dr. phil. Recke, Kand. Rützau, Gartner Schandorf, Mølleforpagter Steensen, Dr. Stockfleth, Prof. Warming.

Fra Haven er afgivet c. 4730 Portioner Frø til 63 botaniske Haver og 8 Gartnere og Haveejere, 539 Planter og 22 Arter Pødekviste til 16 Gartnere og Haveejere.

Af afskaarne Planter er foruden til Docenternes Forelæsninger og Examinier afgivet 650 Portioner til Skoler, Manuduktører og studerende.

Adgangskort til Væxthusene er udstedt til 34 Manuduktører og studerende, og 11 til at tegne og male i Husene.

Af Betalingskort er solgt 4 Kort for enkelte Personer (Nr. 29, 30, 31 og 32).

B. Samlingerne.

a. Herbariet. Revisionen af det arktiske Herbarium og Interkalation af de nye Samlinger i dette ere fortsatte. I Generalherbariet er et tilsvarende Arbejde udført med omtrent $\frac{1}{3}$ af Bregnerne.

Herbariet har modtaget følgende Forøgelser: 1) En Samling Mosser fra Grønland og Spitsbergen, skjænket af Rigmuseet i Stockholm; 2) svenske Mosser og Halvmosser fra Upsala's botaniske Museum; 3) en stor Samling Fanerogamer og Karkryptogamer fra Island, Hebriderne og især fra Grønland, samlede af Warming, Holm, Jensen og Sylow, skjænkede af Kommissionen for Undersøgelse af Grønland; 4) en Samling islandske Planter, samlede af Thoroddsen, dels fra botanisk Forening, dels kjøbt; 5) Le Jolis's Exsiccatsamling af cherbourgske Havalger Fåse, 1—14, kjøbt; 6) Collection of trees and shrubs from Danish forests affected with parasitic Fungi, gathered by Mr. E. Rostrup, skjænket af Docent E. Rostrup; 7) en Samling af danske Snyltesvampe I. (Ustilagineæ og Uredineæ) samlet og skjænket af Docent E. Rostrup; 8) Planter fra Paraguay (734 Arter) samlede af B. Balansa, købte; 9) danske og evropæiske Planter (364 Arter) fra den botaniske Forening i Kjøbenhavn; 10) 14 sjældne danske Plantearter, samlede og skjænkede af Brygger Th. Schiøtz; 11) Fanerogamer, højere Kryptogamer og Mosser fra Kaukasus, samlede og skjænkede af Dr. Brotherus i Helsingfors; 12) Etatsraad Alfr. Benzons Herbarium, skjænket af Etatsraadinde Benzon; 13) Kerner: Flora Austro-Hungarica exsiccata Cent. 1—12, skjænket af det botaniske Museum i Wien; 14) F. v. Thümen Mycotheca universalis Cent. 1—23, kjøbt; 15) en lille Samling grønlandske Fanerogamer, samlede af Stud. polyt. C. Petersen, skjænkede af Cand. mag. Kolderup Rosenvinge; 16) en Samling Fanerogamer og Kryptogamer og enkelte Mosser fra Salzburg, Königsee og Berlins botaniske Have, samlede af Inspektør H. Kiærskou og 17) en Samling af talrige Bregneformer og Varieteter fra Grev Molktes Stenheje ved Nørager, samlede af samme.

b. Tørsamlingen: Opstillingsarbejderne ere blevne fortsatte. Samlingen har modtaget følgende Forøgelser: 1) Etatsraad Alfr. Benzons meget betydelige farmakognostiske Samling, skjænket af Etatsraadinde Benzon; 2) Meldrojer paa Fioringræs, skjænket af Cand. pharm. Rützou; 3) nogle monstrose Frugter, skjænkede af Adjunkt Juel; 4) 2 af Rødder af Mandragora udskaarne Figurer fra Libanon, skjænkede af Vicekonsul Løytved; 5) en Svamp, *Lentinus lepideus*, skjænket af Docent Jungersen; 6) nogle Frugter og morfologiske Præparater fra den botaniske Have i Berlin, samlede af Inspektør H. Kiærskou og 7) en Samling af Hasselnødsorter fra Nørager, samlede af samme.

c. Spiritussamlingen har modtaget følgende Forøgelser: 1) grønlandske Fanerogamer og Kryptogamer (25 Glas), samlede af Cand. P. Eberlin og skjænkede af Kommissionen for Undersøgelse af Grønland; 2) en Svamp, *Hydnum coralloides*, samlet af Baron Dirckinck Holmfeld og skjænket af Cand. mag. V. A.

Poulsen; 3) nogle monstrose Blomster og Frugter fra Adjunkt Juel og 4) en Samling Phanerogamer og Kryptogamer fra Salzburg, Wien og den botaniske Have i Berlin, samlede af Inspektør H. Kiærskou.

d. Palæontologisk Samling. I Halvaaret 1. April til 31. Oktober 1885 er der arbejdet 51 Timer i det botaniske Museums palæontologiske Afdeling. Nogle faa Timer ere anvendte til Bestemmelse af Planteforsteninger fra den grønlandske Tertiærformation, men Tiden er dog væsentlig anvendt til at ordne, etikettere og opstille de tidligere bestemte Planteforsteninger af den grønlandske Tertiærformation. En lille Samling udsøgte Exemplarer af disse er udsondret og opstillet. Nogen Tid er ogsaa anvendt til at udpakke og ordne Museets Samlinger af Planteforsteninger fra Stenkuls- og Brunkulsformationerne.

e. Bibliotheket. Læsestuen har været besøgt af 196 Personer. Udlaan har fundet Sted til 376 Personer. Antallet af udlaante Bøger var 739 (i 807 Bind).

Bibliotheket har modtaget 51 Tidsskrifter, hvoraf 9 ere Gaver fra: Smithsonian Institution, Videnskabernes Akademi i München, den botaniske Have i St. Petersborg, Videnskabernes Selskab i Kjøbenhavn, Botanisk Forening, Redaktionen af Ugeskrift for Landmænd og Hr. Redaktør E. Møller-Holst. End videre er modtaget 108 andre Værker, af hvilke 18 ere Fortsættelser og 90 ere nye. Af disse ere 40 Gaver fra: Det franske Marine- og Kolonialministerium, Udenrigsministeriet, Videnskabernes Selskab, d'Hrr. Brotherus, Kerner, Maximovicz, Bunge, Rostrup, R. Pedersen, Grønlund, J. Lange, Th. Holm, Warming, Salomonsen, Samsøe Lund, Kiærskou og Johannsen.

Adgangskort til Botanisk Have ere udstedte til: 35 Botanikere og Botanophilere, 20 Lærere, 12 Lærerinder, 7 Lærerinde-Elever, 76 Seminarie-Elever, 70 Privatister til Artium og Præliminærexamen, 13 Studiosi magisterii, 131 Studiosi medicinæ, 92 Studiosi pharmaciæ, 3 Studiosi polyt., 6 Elever fra Landbohøjskolen, 2 Tegnere.

3. Det zoologiske Museum 1884.

Første Afdeling.

(Inspektør Lütken).

Inspektør har i dette Aar som i det foregaaende ladet sig det være særligt magtpaaliggende at fremme saadanne Arbejder og træffe saadanne Foranstaltninger, som kunde gjøre Afdelingens Samlinger lettere tilgængelige og mere benyttelige til Studium og Undervisning. Da jeg i min tidligere Beretning (1883) har udtalt mig temmelig udførligt om de dertil sigtende Midler og Veje, kan jeg her indskrænke mig til en almindelig Udtalelse om, at disse Bestræbelser efter Evne ere blevne fortsatte, samt til at omtale enkelte af disse Bestræbelser lidt nærmere. Ved Udgangen af 1883 var der optaget en fuldstændig detailleret Katalog over den hele Pattedyr-Samling med Undtagelse af Hvaldyrene (Cetaceerne) og af de palæontologiske Samlinger samt den Lund'ske Samling af nu levende brasilianske Pattedyrs Skeletter og Kranier. I to af disse Retninger er der i Aarets Løb sket et anseligt Fremskridt. Selv har jeg optaget en detailleret Fortegnelse

over Hvaldyrsamlingen, der, for at være fuldstændig, kun behøver at optage nogle mindre Præparatsviter (Øreknogler og deslige). Fortegnelsen viser, at denne anseelige Samling, der som bekjendt har sit eget Lokale, repræsenterer — mere eller mindre fuldstændig — 38 Arter: 8 af Bardehvaler og 20 af Tandhvaler, og omfatter 67 Skeletter og 88 Hovedskaller, foruden Fostre i Spiritus og andre Præparater. Af følelige Savn, særlig med Hensyn til den nordiske Favna, vil kun kunne nævnes, at een nordisk Bardehval (*Balæna laticeps*) slet ikke er repræsenteret. At Blaahvalen (*B. Sibbaldii*) kun er repræsenteret af Hovedskal, Luffe og enkelte andre Skeletdele, kan næppe siges at være et Savn, da Lokalet ikke vilde være i Stand til at rumme et udvoxet Exemplar af denne Kæmpehval. At Cetaceets Forværelse ved Bygningsinspektionens velvillige Imødekommen i 1884 er undergaaet en særdeles heldig Reparation, bør i denne Forbindelse nævnes med særlig Paaskjønnelse. — Fremdeles har Hr. Kand. H. Winge, hvem det Hverv har været overdraget, at udpakke, gennemgaa, sortere, ordne og etikettere de betydelige Samlinger af Knogler og Hovedskaller af nu levende brasilianske Pattedyr, som Prof. P. V. Lund havde tilvejebragt og skjænket tillige med sine palæontologiske Samlinger, som et Slags Appendix til disse, hvilke hidtil havde staaet nedpakkede i Kasser paa Loftet — de sammenhørende Gjenstande ofte vidt fra hinanden — skilt sig fra dette Hverv paa en særdeles tilfredsstillende Maade. Hele dette, især for Studiet af den brasilianske Fortidsfavna saa vigtige, store Materiale befinder sig nu, let tilgængeligt, anbragt paa hensigtsmæssig Maade, ordnet og etiketteret, i selve Museumslokalerne (Edentaterne eller Gumlerne, hvilke Inspektør agter med det første selv at tage under Behandling, ene undtagne), og alt herhen hørende er indført paa behørigt Sted i Klassens systematiske Katalog. — End videre er der, som alt bebudet i forrige Aars Beretning, i Aarets Løb anskaffet 7 Montreskabe med Skuffer og Rum til Glas med Spirituosa, som ere anbragte under Vinduerne mod Hallen i det indre Galleri, hvori Skeletsamlingen er opstillet. Ved denne forøgede Opstillingsplads har det været muligt at opstille i Montrene næsten den hele Samling af Pattedyrkranier, der desuden i Aarets Løb har faaet en meget betydelig Tilvæxt — som det nærmere vil ses af det følgende, dels af Kranier fra den oven for omtalte Lund'ske Samling, dels af Kranier af Gnavere og Pungdyr, som Hr. Winge har præpareret — samt at anbringe i de lukkede Rum under de nye Montre den hele Suplementsamling af mindre Pattedyr, opbevarede i Spiritus, som ikke egnede sig til eller behøvede at være opstillede i Cylinderglas. Den hele Række af mindre Pattedyr, opstillede i saadanne Glas, er samtidig anbragt i Skabene med de udstoppede Dyr, saa vidt mulig paa en saadan Maade, at denne Sammenstilling af udstoppede Dyr og Spiritus-Glas ikke virker altfor uharmonisk paa Beskueren. Denne hele Samling af Pattedyr i Spiritus henstod tidligere i mindre tilgængelig Tilstand paa Loftet, men er altsaa nu anbragt i umiddelbar Nærhed af de udstoppede Dyr, Kranierne og Skeletterne. Ved denne Forøgelse af Montrenes Antal blev det tillige muligt at udstille et større Antal Fuglekranier samt Præparater af karakteristiske Dele af Fugleskeletter (Bækkener, Brystben o. s. v.).

I Krybdyrklassen er — til Dels i Forbindelse med eller paa Foranledning af det Kursus i at undersøge, bestemme og karaktisere slige Dyr, som Inspektør holdt i Aarets første Semester — følgende Grupper blevne paa ny gennemgaaede, til Dels omstillede, Katalogen suppleret, og ikke faa Former opstillede: Krokodiler,

Ormogler (Amphisbæner), Kamæleoner, Giftsnoge (Elapider) og en Del af de ægte Firben (Lacertiner). (Jfr. nedenfor under Opstilling).

I den palæontologiske Afdeling har Hr. Kand. O. Winge fortsat sine omfattende og omhyggelige Undersøgelser af de i de brasilianske Huler fundne Fugleknogler, som udgjøre en Del af de Lund'ske Samlinger, og bragt denne Undersøgelse til en foreløbig Afslutning. Den har givet det Resultat, for hvis Enkelt-heder Hr. Winge forhaabentlig vil gjøre Rede andensteds, at det har været muligt at udpege mindst 118 Arter af Fugle som repræsenterede i Hulefyld fra Minas Geraës, hvoriblandt 17, som ikke vides nu at forekomme der i Egnen. Om enkelte af disse muligen ere helt uddøde Former, kan endnu ikke siges med Bestemthed, men er vel rimeligt. Foruden de nævnte 118 Arter er der i det undersøgte Hulefyld fundet en Del Knogler af Smaafugle, som det ikke er muligt at bestemme til Art, dels fordi selv deres Lemmeknogler ere saa overmaade lidet forskellige, dels fordi der mangler tilstrækkeligt Sammenligningsmateriale af levende Former.

Hr. Kand. H. Winge har, efter at have afsluttet det oven for omtalte Arbejde med den Lund'ske Samling af Nutidens brasilianske Pattedyrs Skeletter, undersøgt og gennemgaaet de fossile Knogler af Gnavere og Pungdyr, som findes i Prof. P. V. Lunds Udgravninger i Brasiliens Knoglehuler. Resultatet af disse Undersøgelser, der i væsentlig Grad supplere de forberedende Lund'ske Studier af Hulefyldets Indhold, vil blive Gjenstand for særlige Afhandlinger. Her skal kun anføres, at der af Pungdyr (Pungrotter) fandtes Levninger af 14 Arter, af hvilke de 11 endnu leve i Omegnen af Lagoa Santa og en tolvte andensteds i Brasilien, medens 2 enten ere uddøde eller i alt Fald endnu ikke have kunnet henføres til bekjendte, endnu levende Arter. Med Hensyn til Gnaverne stiller Forholdet sig saaledes, at der i alt kjendes c. 50 Arter eller Afarter, levende og forsvundne, fra Lagoa Santas Omegn; af disse er der kun 2 Arter (Mus af Hesperomys-Gruppen), foruden den med Evropæerne indførte Husmus og Husrotte, som ikke ere kjendte fra Hulefyldet, men kun fra den nuværende Fauna; medens der omvendt er 19 Arter eller Afarter, som kun kjendes som fossile, fra Hulernes formentligen ældre Lag, og 28, der ere fælles for disse og den nu værende Gnaverfauna i Velhas-Dalen. Men blandt hine 19 Former, som nu ikke leve i denne Del af Brasilien, er der i det mindste 4 Arter, som ere kjendte andensteds fra Syd-Amerika, og det samme vilde rimeligvis ogsaa være Tilfældet med flere, hvis de sydamerikanske Gnavere vare saa fuldstændig kjendte, at en Identifikation altid var mulig.

Opstillingens Statistik — en Oversigt i Tal over de af nyt opstillede Stykker — viser en Fremgang af 841 i Aarets Løb opstillede Stykker af forskjellig Art, der fordeler sig som følger paa de forskellige Underafdelinger. I den almindelige Pattedyr-Samling er opstillet 9 udstoppede Pattedyr, blandt hvilke kan fremhæves 2 nyhollandske Myrepindsvin — det ene af disse, *Tachyglossus Lawesii* (?), er en stor Sjældenhed i Samlingerne — og det i foregaaende Beretning omtalte nyguineiske Myrepindsvin (*Acanthoglossus Brujnii*). Fremdeles 80 mindre Pattedyr i Spiritus (10 Rovdyr, 10 Flaggermus, 58 Gnavere o. s. v.), foruden at der er ordnet talrige Supplementglas med de ikke opstillede Stykker af denne Klasse. Den almindelige Fuglesamling er kun blevet forøget med en udstoppet Papegøje (*Chrysotis*) fra Mexico; den almindelige Krybdyr- og Padde-

samling derimod med 2 udstoppede Krokodiler samt med 90 Krybdyr og Padder, opstillede i Spiritus (8 Krokodiler, 8 Kamæleoner, 10 Firben, 13 Ringøgler, 44 Giftsnoge og 6 Padder m. m.); desuden er der ordnet adskillige Supplementglas med de ikke til Opstilling bestemte Exemplarer af den samme Gruppe.

I de dansk-favnistiske Samlinger er der opstillet 5 udstoppede Pattedyr, deriblandt en sort- og hvidbroget Rotte og en (norsk) Brud (*Mustela nivalis*) i Vinterdragt, og 31 mindre Pattedyr (især Gnavere, Væseler o. s. v.) i Spiritus; 14 udstoppede Fugle (deriblandt et sibirisk Exemplar af den rødhalsede Gaas (*Bernicla ruficollis*) og hvidlige eller gulhvide Varieteter af Gulspruv og Bomlærke), samt 9 Firben og Padder i Spiritus.

I den osteologiske Samling (Skeletter og Kranier) er der opstillet 3 Skeletter af Pattedyr (2 Sæler og 1 Saïga-Antilope), 2 Fugleskeletter (*Rhinocetus*, *Crossoptilum*), 2 Krokodilkranier, 41 Fuglekranier og 352 Pattedyrkranier, der fordele sig saaledes paa de enkelte Ordener: Aber 35, Flaggermus 14, Insektædere 1, Pungdyr 37, Næbdyr 1, Rovdyr 55, Sæler 1 (Hvalros, Hvaler 8 (deriblandt det i forrige Beretning omtalte kolossale Kranium af *Balænoptera Sibbaldii*), Gnavere 188, Gumlere 1, Hovdyr 11 (deriblandt 2 Dygongkranier og et amerikansk Bison-Tyr-Hoved).

I det oven for nævnte Tal (841) er dog ikke indbefattet løse Knogler af forskellige Pattedyr og Fugle, som ere rensede og præparerede i Aarets Løb, saa lidt som hvad der er ordnet og sammenstillet i den palæontologiske Samling eller i den Lund'ske Skeletsamling — her dog atter med Fradrag af de af denne udtagne og i Montrene udstillede Kranier. Det bemærkes derfor, at der til Ordningen af de fossile Pungdyrknogler er anvendt 120 Rørglas, af de fossile Gnaverknogler 280 Rørglas og 20 Æsker. Ej heller er her gjort Rede for, hvad der i Aarets Løb er »lagt i Skind« af indkomne Fugle, forarbejdet til Raa-Skeletter o. s. v., eller hvad der af tidligere opstillede eller i Samlingen indsatte Skeletter og Kranier er blevet underkastet yderligere Rensning eller forbedret Opstilling, hvilket alt maa medregnes for at give et fyldigere Billede af den indre Virksomhed i Afdelingen.

Afdelingens Forøgelse ved Gaver, Kjøb, Bytning o. s. v. beløber sig til 485 Stykker (deraf 379 som Gaver), der fordele sig saaledes paa de forskellige Klasser: 77 paa Pattedyr-Klassen (deraf til de danske (nordiske) Arters Samling 45), 308 paa Fugle-Klassen (deraf til de danske (nordiske) Arters Samling 87), 98 paa Padde- og Krybdyr-Klassen (deraf til de danske Arters Samling 66 Stykker).

Af større Gaver (280 Stykker) erholdtes følgende: 1) Hr. Rolland, fransk Rejsende og Naturaliesamler, har gennem den danske Konsul i Marseille og Udenrigsministeriet tilstillet Museet en værdifuld Gave af 2 Pattedyrskind og 158 Fugleskind fra Malakka, repræsenterende 143 Arter; c. 30 af de nævnte Skind horte til Arter, som ikke tidligere vare repræsenterede i Museet. 2) Gennem Kommissionen for de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland er modtaget 23 grønlandske Fugleskind (7 Arter) samt — fra Lieut. Jensen — et Hvalroshoved med tynde konvergerende Stødtænder (Hun). 3) Grosserer Aug. Gamél har skjænket Dijmphna-Togtets Udbytte af Pattedyr og Fugle (14 Nummere). 4) Pastor Fr. Grundtvig har skjænket 58 Skind af Fugle, indsamlede i Wisconsin (lige saa mange Arter, af hvilke 8 ikke tidligere ere repræsenterede i Museet). 5) Kolonibestyrer Elberg skyldes en særdeles smuk Gave, bestaaende af 3 Nar-

hvalhoveder, nemlig af en Hun og af to tvetandede Hanner, den ene med mindre, den anden med to meget lange Stødtænder. 6) Den zoologiske Have har skjænket 20 i Aarets Løb i Haven døde Pattedyr og Fugle, nemlig af Pattedyr: 1 Maki, 2 Aber (*Semnopithecus cephalopterus*), 1 Los, 1 Palmemaar, 1 Jærv, 1 Egern, 1 Tapir, 1 Hjortekid (*Cervus Aristotelis*) og 1 Gazelle. Af Fugle: 2 Somali-Strudse, Han og Hun (*Struthio molybdophanes*), 2 Traner (*Grus cinerea* og *australasiana*), 2 Flamingo (*Phoenicopterus ruber*), 1 Svaneunge (*Cygnus atratus*), 1 Høsefugl (*Euplocomus erythrophthalmus*), 3 exotiske Gaasefugle (*Anser magellanicus*, *Chenalopex ægyptiacus* og *Chenonetta jubata*).

Mindre Gaver af Dyr, henhørende til Danmark og dets Bilandes Favna, skyldes Prof. Steenstrup (1 Birkemus), Dr. Boas, Konservatorerne Hansen og Conradsen, Assistent Steenstrup, Adjunkterne Juel, Tryde, Stenberg og Traustedt, de studerende Ulrik, Busse, Petersen, Krabbe og Tvermoes, Kandidaterne Winge og Faber, Lægerne Arctander og Fiedler, Lærer Jørgensen, Forstraad Holten (1 *Glaucidium passerinum*), Kjøbmand Steincke (Kraniet af en islandsk Delfin, *Lagenorhynchus albirostris*), Proprietær Roulund (1 *Falco æsalon*), Amtmand Bruun, Folketingsmand Carstensen, Grev Moltke (1 *Nyctale funerea*), afdøde Apotheker Alfred Benzon's Bo (1 Dværgtrap, skudt i Danmark), Godsejer Hage, Kolonibestyrer Møldrup (1 i Grønland skudt *Otus brachyotus*) o. s. v. — Mindre Gaver af fremmede Dyr skyldes Ingeniør Møller (1 sydbrasiliansk Alligator), Skibsfører Kondrup (1 mexikansk Papegøje), Kaptejn Nysted, Cand. polyt Faber, Konsul Løjtved, Fru Roepstorff (1 Dygonghoved og 1 Tallegallaæg), Fru Dinesen og flere.

Ved Bytning (7 Stykker) er erhvervet nogle norske Smaapattedyr (1 Brud i Vinterdragt f. Ex), et Par Smaaslanger og Exemplarer af en af den grønne Frøs (*Rana esculenta*) ikke her i Landet forekommende Former (var. fortis). Ved Museets Foranstaltning er end videre tilvejebragt — mod Afholdelse af de medførte Udgifter — Skelettet af den nordamerikanske Steppe-Antilope (*Antilocapra*) samt Hovedskallen af en amerikansk Bison- (*Buffalo*) Tyr (*Bison americanus*).

Ved Kjøb (37 Stkr.) er erhvervet, af Pattedyr: 1 Marsvin (*Delphinus phocæna*), indstrandet ved Strandmøllen, 2 Væseler (*Mustela nivalis*), 1 Sælskind (saakaldet »Blaaside«, et i Museet manglende Alderstrin af »Svartsiden«), 3 mindre Pattedyr i Spiritus og 20 Pattedyrskind, især syd- og østevropæiske, med Kranierne, til Sammenligning med vore hjemlige Typer. Af Fugle: 1 Sneugle og 1 Top-Dykker (*Podiceps cristatus*), skudte her i Landet. Af Krybdyr og Padder: 2 nordamerikanske Slanger, 2 Krokodilkranier og 6 Krybdyr og Padder fra Madagascar og 2 Salamandre fra Lilleasien.

Hele Samlingen, ogsaa Cetaceet, er blevet underkastet en grundig Rensningsproces: Afstøvning eller Vask af Gjenstandene, Vask af Skabe indvendig o. s. v. og dermed forbundet Eftersyn. Der er udstedt eller fornyet 175 Adgangskort til studerende.

Anden Afdeling.

(Etatsraad Steenstrup.)

Beretningen for denne Afdeling vil blive meddelt i Forbindelse med Beret-

ningerne for 1883 (jfr. Aarb. f. 1883—84, S. 148) og 1885 og saaledes blive optaget i Aarbogen f. 1885—86.

Tredje Afdeling.

(konst. Bestyrer, Dr. H. J. Hansen).

I. Samlingerne af Insekter.

A. Generalsamlingen. 1) Fortsat med Sammenstilling, delvis Ompræparering, kritisk Revision og Bestemmelse af Museets Materiale af Ordenen Rhynchota. De to sidste temmelig store Familier af Underordenen Homoptera, nemlig Membracider og Cercopider, ere sammenstillede og over Halvdelen af dem bestemt, men Arbejdet blev saa foreløbig standset, da Bestyreren, der udførte det, blev optaget af Arbejder med det fra »Dijmphna«, »Fylla« og fl. A. modtagne Spiritusmateriale. 2) Fortsat Sammendragning (ved Hr. Konservator Løvendal) af Afdelingens store Hvepsesamlinger. I Aar er der for en Del sammenstillet og ompræpareret samt fuldstændig opstillet 13 store Skuffer, indeholdende en Fortsættelse af Gravehvepsernes mægtige Familie og omfattende Hovedslægterne Pelopæus, Sphex, Tachytes og Bembex. 3) Paabegyndt (ved Fru Sophie Hansen f. Jacobsen) en fuldstændig Bearbejdelse af Afdelingens Vandkalve (Dytisci). Materialet bestaar af den Drewsenske Samling, af Museets ældre, ved Professor Schiødtte for mange Aar siden sammenstillede og for en Del bestemte Samling, samt af senere tilkommet Materiale fra forskellige Kilder. Alt dette bliver nu sammenstillet og kritisk bestemt, særlig ved Hjælp af en for et Par Aar siden udkommen engelsk Monografi. De ved Aarets Slutning reviderede eller forfra bestemte Arter udgjør 130 i Antal. — Den konst. Bestyrer haaber i Fremtiden at kunne lade foretage saadanne Bearbejdelser af forskellige Insektfamilier og vil særlig vælge de Familier, over hvilke der i et eller andet Sprog foreligger gode Monografier fra den nyere Tid. 4) Hr. Professor Reuter i Helsingfors har laant til Bestemmelse og Beskrivelse og atter tilbagesendt en lille Samling af sjældne eller hidtil ukjendte Arter af Tæger, som han under et Ophold i Kjøbenhavn selv havde udpillet af vore Magasiner og faaet stillet til Side for senere at kunne laane dem. 5) Hr. Grosserer Steincke fra Island har overdraget Afdelingen en ret anselig Samling af islandske, tørt opstillede Insekter, særlig Sommerfugle, af hvilken sidste Orden han besad en større Samling, som Bestyreren fik Lov til at pille nogle Exemplarer af alle Arter ud af til Museet. 6) Præpareret (ved Hr. Kand. Schlick) en smuk Samling af islandske Insekter af flere Ordener, dog særlig Biller, indsamlede i Spiritus paa en Rejse i 1884 af Hr. Arthur Feddersen og af ham skjænkede til Museet. — Bestyreren haaber, dels paa Grundlag af d'Hrr. Steinckes og Feddersens Indsamlinger, dels ved Præparationer af flere ældre Smaasamlinger og dels ved Indsamlinger, som d'Hrr. Grosserer Steincke og Geolog Th. Thorødsen have lovet ogsaa fremtidig at foretage, at kunne i Løbet af faa Aar tilvejebringe en nogenlunde fuldstændig Samling af islandske Landleddedyr, som kunne tjene til Grundlag for en literær Bearbejdelse af dette store og kun lidet kjendte Lands

Favna, ligesom den grønlandske Favna er bearbejdet af Professor Schiødte og den færøiske af den nu værende Bestyrer. 7) Modtaget fra »Dijmphnas« Expedition en lille Samling Insekter, særlig Snylteformer i mikroskopiske Præparater. 8) Modtaget en lille Samling grønlandske Insekter fra »Fyllas« Expedition.

B. Den danske Samling. 1) Fortsat og fuldendt Opstilling af Nitidulinernes, Trogositernes og Colydiernes meget vanskelige Familier. Det i Aar opstillede er 8 Skuffer. Den hele Samling af disse 3 Familier fylder i alt 9 Skuffer og indeholder 95 Arter, fordelt i 29 Slægter og repræsenterede med 2293 Exemplarer. Dette Arbejde er som sædvanligt udført af Hr. Konservator Løvendal, for Tiden den bedste Kjender af danske Biller, og han har givet af sin egen Samling baade en Del af de nævnte Arter og desuden en stor Mængde smukke Exemplarer af Arter, som Afdelingen var mindre godt forsynet med. Samtidig med dette Arbejde har han ved at gennemgaa Museets, sin egen og flere andre Samlinger, tilhørende vore flinke private Samlere (som Hr. Kand. Schlick, Arkitekt Koch, Fuldmægtig i Indenrigsministeriet Fabritius de Tengnagel, Baron, Oberst Rosenkrantz o. fl.), udarbejdet en favnistisk Fortegnelse over de danske Arter af Phalacridernes, Nitidulinernes, Trogositernes, Colydiernes og Cucujernes Familier, et Arbejde, der med afdøde Prof. Schjødtes Billigelse blev optaget i Naturh. Tidsskr. 14 Bind, 3 Hefte, der vil udkomme i Januar 1885. Fra Prof. Schiødtes Haand foreligger i samme Tidsskrift Bearbejdelsen af lidt over to Tredjedele af den danske Billefavna, omfattende de Familier, der vare bedst repræsenterede paa Museet. Hr. Konservator Løvendal har ved det nævnte Arbejde gjort Begyndelsen med at udføre sin fortjenstlige Plan, i Løbet af de nærmeste Aar at levere Fortegnelser over de af Schiødte ikke bearbejdede Billefamilier, der vist nok indbefatte omtrent 800, til Dels smaa og meget vanskelige Arter. 2) Hr. Konservator Løvendal har afgivet og indstillet i Samlingen en Række sjældne danske Biller (fraregnet de oven for omtalte) af forskjellige Familier. 3) Museets Materiale af danske Cicader bestaar særlig af flere mindre Samlinger, skjænkede af d'Hrr. Dr. V. Bergsøe, Prof. Schiødte, Kjøbmand Otto G. Jensen (i Horsens) og Fabrikerer Drewsen, men det allermeste stod ved Aarets Begyndelse uden Bestemmelser i Magasiner. Hr. Kand. Schlick, den bedste Kjender af danske Cicader og Tæger, har paataget sig at sammenarbejde og bestemme disse Samlinger, og ved Aarets Slutning var hen imod Halvdelen, nemlig 43 Arter bestemte og indstillede, og Resten saa vidt fremskreden med Bestemmelser, at den hele Samling er lovet fuldt færdig til Aflevering til Udgangen af Januar 1885. Samtidig optager Hr. Schlick en Liste over Samlingen, saa at han i Løbet af de nærmeste Aar ved Indsamlingen til Museet kan udfylde Smaahuller og særlig skaffe os oplimede Exemplarer af Arter, hvor vi for Øjeblikket kun besidde stukne Stykker fra ældre Tid. 4) Da Prof. Schiødte for en længere Aarrække siden skjænkede Afdelingen sin danske Insektsamling, fyldte denne 2 store Dobbelt skabe. Siden den Tid er en meget stor Del af denne Samling sammenarbejdet med andre Samlinger og stillet ind i nyere Skabe i det til danske Insekter bestemte Værelse. Det derved indvundne Rum i de gamle Skabe blev imidlertid efterhaanden for en Del benyttet til Magasiner af senere Erhvervelser af danske Insekter (særlig Gaver fra Hr. Kjøbmand Otto G. Jensen og de efter afdøde Kand. Joh. Boye købte Biller) ligesom ogsaa til Dubletter. Prof. Schiødte havde forbeholdt sig Ejendomsretten til selve Skabene. Da Fru Schiødte sidste Sommer ønskede det ene Skab tilbageleveret, blev det

tømt, og samtidig blev Anledningen greben til at fordele Indholdet saaledes, at noget blev sammenstillet til fremtidig Bearbejdelse, en Del udsondret til en Dublet-samling, og endelig bleve de fleste senere Erhvervelser af værdifuldere Biller stillede sammen til en Art Reserve, for senere at kunne benyttes til Supplering af den opstillede Samling. 5) En anselig Samling af forskellige danske Insekter, dog især Biller, henlaa upræparerede i smaa Papirsæsker (ofte med over 100 Dyr i en Æske), der tæt sammenstillede fyldte omtrent 10 store Skuffer. Hr. Kand. Schlick har udpillet det brugbare af Tæger og Cicader, og Hr. Konservator Løvendal har gennemset Materialet af de fleste Billefamilier, udskudt en stor Mængde af forskellige Grunde værdiløse Exemplarer og paabegyndt Oplimningen af den betydelige Rest af mindre hyppige, vel bevarede Stykker. 6) Den konst. Bestyrer har i Sommeren 1884 indsamlet en større Mængde tovingede Insekter, blandt hvilke findes en halv Snes for Museet nye Arter foruden Exemplarer af en Del sjældne Former, som Afdelingen er daarlig forsynet med. 7) Af den færdig opstillede danske Insektsamling er omtrent 340 Skuffer blevne omhyggelig rensede indvendig, Glaslaagene polerede med Karbolvand og Kit i Rande og Hjørner ved Glasset afskrabet, endelig ere alle disse Skuffer blevne tilklistrede med smalle Strimler af gummieret, brunt Papir for at umuliggjøre Indtrængning af Støv.

II. Samlingerne af Arachnider.

A. Generalsamlingen. 1) Fra Hr. A. Feddersen er modtaget en smuk lille Samling af Spindler og Mejere fra Island. 2) En Del grønlandske Spindel-dyr ere modtagne fra »Fyllas« Expedition og fra Hr. Premierlieutenant Ryder i Marinen. 3) Den i forrige Beretning omtalte Afhandling af Hr. Cand. mag. W. Sørensen om Museets Gonyleptider er fuldført, skreven helt paa Latin og trykt (fyldende nærvæd 100 Sider) i det snart udkommende Hæfte af Naturh. Tidsskrift. 4) Fra Dijnphna er modtaget en prægtig Samling af Søsindler (Pycnogonider) fra det kariske Hav, en mindre, men ligeledes værdifuld Samling er modtaget fra »Fylla«. Dijnphnas Materiale indeholdt 13 Arter, hvoraf 7 vare nye for Afdelingen og 1 ny i Videnskaben; adskillige Arter vare til Stede i særdeles stor Mængde og i flere Udviklingsstrin. Den konst. Bestyrer har overtaget Bearbejdelsen af disse Dyr til det projekterede Rejseværk, har udført alle Afbildningerne, der fyldte to Tavler i stort Oktav og ere færdige til Stikning, og Texten, der indeholder en ny Bearbejdelse af de fleste Arter, henligger i Kladder. Samtidig fik jeg Studiesamlingens anselige Materiale (der indeholder et Par Arter, Afdelingen ikke besad) til Laans af Hr. Etatsr. Steenstrup, og ved at gjenarbejde denne Samling og de med »Fylla« hjembragte Former er jeg blevet sat i Stand til paa en heldig Maade at kunne udvide Kundskaben om flere af de med »Dijnphna« hjembragte Arters store geografiske Udbredelse. — Ved Forøgelserne i Aar er Afdelingens Samling af udenlandske Arter af den højst mærkelige lille Dyre-gruppe bleven næsten fordoblet, medens Antallet af Exemplarer vist er steget til over det tredobbelte.

B. Den danske Samling. 1) Den i forrige Beretning omtalte, den Gang i Manuskript halvfærdige Monografi (af den konst. Bestyrer) over de danske Mejere og Moskorpioner er fuldenendt, trykt (fylder 64 Sider) og vil udkomme i Naturh. Tidsskr. 14. B., 3. Hæfte. Det samme gjælder om den lille Fortegnelse over

danske Pycnogonider. Ligeledes er Texten til »Zoologia Danica« over de samme 3 Dyregrupper fuldendt, trykt og Stikningen af den sidste Tavle er paabegyndt. 2) En Del danske Spindeldyr af forskellige Ordener ere samlede og givne af Hr. Konservator Løvendal. Denne Mand og Bestyreren har dernæst paabegyndt Indsamlingen af Mider, en meget formrig Spindeldyrorden, som Museet kun har et meget ringe Materiale af, og som det vil volde særlig Vanskelighed og stor Anvendelse af Tid at skaffe i Løbet af flere Aar en god dansk Samling til Veje af, fordi Arterne ere meget talrige, Dyrene yderst smaa, leve paa de forskjelligste Steder og derfor maa samles ved forskjellig Fremgangsmaade.

III. Samlingerne af Myriapoder.

Hr. Dr. phil. Meinert har tilskrevet Bestyreren: Jeg har »fuldendt Redaktionen (paa Engelsk) af mine fleraarige Undersøgelser af Myriapoda Chilopoda saa vel Museets egne betydelige Samlinger som det endnu større Materiale fra the Museum of Comparative Zoology, Harvard College, Cambridge Mass., for saa vidt den sidste Samling angaar. (Manuskriptet er for længst afsendt).«

IV. Samlingerne af Krebsdyr.

A. Generalsamlingen. 1) Af Prof. Schiødtes og Dr. Meinerts store Monografi over Cymothoernes Familie ere omtrent 130 Sider med 7 Tavler udkomne i Marts 1884, og Resten, 100 Sider med 6 Tavler, er trykt og venter kun paa Hæftning. — Hr. Dr. phil. Meinert har: »ordnet og indpakket Glassene samt skrevet Lister over den sidste større Halvdel af det særdeles betydelige Materiale fra de vigtigste Museer i Evropa og Nordamerika, som har tjent til Stof for mine Undersøgelser i Prof. Schiødtes og mit Fællesarbejde: *Symbola ad monographiam Cymothoarum*«. 2) Ved »Dijmphnas« Togt blev tilvejebragt en straalende Samling paa henved 90 Arter af forskellige Krebsdyr, væsentlig fra det kariske Hav. Den konst. Bestyrer har overtaget baade den museumsmæssige og den literære Bearbejdelse. En stor Del af Arterne maatte ligefrem vaskes paa Grund af vedhængende Ler; hele Materialet er dernæst blevet adskilt efter Arter og lagt i Cylinderglas med frisk Spiritus. Dernæst ere vel omtrent $\frac{4}{5}$ af Arterne bestemte, en videnskabelig Bearbejdelse paabegyndt, og der er udført Tegninger til 2 af de 5 projekterede Tavler. Man kan vel sige, at omtrent $\frac{1}{3}$ af Arterne er ny for Afdelingen, nogle faa nye for Videnskaben, men desuden har Samlingen særdeles stor Værdi ved at oplyse Favnaen i det kariske Hav og mange Arters geografiske Udbredelse, ved at en Del af Arterne horer til Slægter, som Afdelingen ikke besad, og ved at man fik friskt og særdeles stort Materiale af Arter, som kun vare repræsenterede i enkelte eller ganske faa og ofte mindre gode Stykker fra Krøyers Tid. Af ikke faa værdifulde Arter har man faaet over 100 Exemplarer, saa at der ogsaa er erhvervet et udmærket Materiale til Bytning med fremmede Museer. Endelig kan det anføres, at en Del af disse Arter vel havde tidligere fra Grønland eller Spitsbergen, men at Exemplarer af de samme Dyreformer fra det kariske Hav ere langt større, thi om mange Polarkrebsdyr gjælder det, at jo koldere Havene ere, hvori de leve, desto større og kraftigere blive Dyrene. 3) Ved »Fyllas« Togt blev tilvejebragt en smuk Samling af Krebsdyr, særlig fra Davisstrædet. Den konst. Bestyrer fordelte dem om i andre Glas med frisk Spiritus

og har dernæst bestemt hen imod Halvdelen. Af det gjenbearbejdede Materiale ere fundne 9 for Afdelingen nye Arter, der endog repræsentere 6 nye Slægter, hvoraf flere have stor Interesse. Bestyreren besluttede imidlertid saa at underkaste Afdelingens hele Samling af nordlige Thysanopoder, Mysider, Decapoder, Isopoder og Amphipoder en Revision, og samtidig at anmode Hr. Etatsr. Steenstrup om at laane Studiesamlingens store Materiale fra de samme Steder til Gjennemsyn, hvilket sidste med stor Imødekommenhed blev tilstaaet. Jeg har da sammen med Materialet fra »Fylla« fuldstændig gjenbearbejdet Afdelingens og Studiesamlingens Thysanopoder, Mysider og langhalede Decapoder, og af Etatsr. Steenstrup faaet Exemplarer af de Arter, han besad, og som vi ikke ejede eller var daarlig forsynede med. 4) Fra Hr. A. Feddersen er modtaget nogle faa Havkrebsdyr og en smuk Samling Ferskvandskrebsdyr fra Island, hvis Ferskvandsfavna af denne Dyreafdeling tidligere var næsten ukjendt. 5) Fra Skonnerten »Diana« er modtaget en lille Samling Krebsdyr, skrabede paa forskjellige Steder i det nordlige Atlanterhav. Bestemmelsen af denne er paabegyndt sammen med de andre nordiske Krebsdyr.

B. Den danske Samling. 1) En Mængde løse i Magasin henstaaende Samle-glas med Krebsdyr ere tømte (af Bestyreren) og Indholdet lagt i Tuber for at lette Oversigt og Konservering. 2) Ved Bestyreren er i Farvandene omkring Læsø indsamlet en Række Krebsdyr, blandt hvilke særlig kunne fremhæves: en for Favnaen ny Art og Slægt af Mysidernes Familie, tidligere ubekjendte Udviklingsstadier af Hesterejen (*Crangon vulgaris*) samt en Mængde andre Rejelarver, endelig ikke faa Exemplarer af den for Favnaen ny, ved sine mærkelige, paa Kroppen spredte Bundter af fjergrenede Haar let kjendelige Reje, *Virbius fasciger*.

Gaver. Det forløbne Aar har været særdeles rigt paa Gaver til 3dje Afdeling. Først maa selvfølgelig Udbyttet fra »Dijmphnas« Expedition og dernæst det fra »Fyllas« Togt nævnes; det bestod især af Havkrebsdyr og Søspindler, men indeholdt ogsaa en Del Insekter og nogle Ferskvandskrebsdyr; da det imidlertid er nærmere omtalt oven for under de enkelte Dyreklasser, vil jeg ikke dvæle længere derved. Ligeledes vil jeg henvise til de tidligere specielle Opgivelser med Hensyn til: Udbyttet af Krebsdyr fra »Dianas« Togt i det nordlige Atlanterhav, Hr. A. Feddersens Indsamlinger af Insekter, Spindeldyr og Krebsdyr paa Island, Hr. Premierlieutenant Ryders Indsamlinger i Grønland, Hr. Konservator Løvendals Gaver og Indsamlinger, den konst. Bestyrers Indsamlinger, endelig Hr. Etatsraad, Professor Steenstrups Gaver af Krebsdyr fra Studiesamlingen. Af andre Gaver kunne fremhæves: 1) Hr. Cand. phil. L. Lund har afgivet en større Samling af Landleddedyr af forskjellige Ordener, særlig Biller, men ogsaa en Del Hvepser, Tæger, Spindler, Mejere, Bænkebidere o. s. v., samlet af ham i New Yorks Omegn og vel opbevaret i Spiritus. 2) Hr. Inspektør Dr. Lütken har afgivet en brasiliansk Rotte, hvis Øren ere fulde af store Knuder, indeholdende Sandlopper. Det er et prægtigt, instruktivt Museumsstykke. 3) Hr. Stud. mag. J. Petersen har afgivet en lille Samling danske Krebsdyr. 4) Hr. Stud. mag. Riise har foræret nogle Insekter og lignende fra Vestindien.

De Moltkeske Afdelinger.

(Etatsraad Steenstrup).

I.

Undervisnings- og Studiesamlingens Forøgelse og Vedligeholdelse samt dens Afbenyttelse af de forskjellige studerende og Universitetetslærerne.

Den i forrige Beretning omtalte større Istandsættelse af Lokalerne, først af Avditoriet, senere af den store Undervisnings- eller Studiesal, var saa meget heldigere i sine Følger, som Tilhørernes og de Afbenyttendes Antal var tiltaget saa betydeligt, at det i sidste Halvaar 1883 udgjorde over 100, og indtil 120. I Aaret 1884 har det samme gjentaget sig, saa at de Forelæsninger med Examinatorier og Kollokvier, der for de medicinske studerende bleve holdte af den midlertidige Docent, Hr. Adjunkt H. Jungersen ved Metropolitanskolen, bleve i første Halvaar med stor Stadighed besøgte af 80 indtil 100 studerende, i sidste Halvaar af 100 til 140; Øvelserne i Studiesalen af 60 til 90 i første Halvaar, 70 til 80 i sidste. Regnes hertil Deltagerne i de af Professor zoologiæ holdte ugentlige Kollokvier m. m. og de egenlige zoologiske studerende, der de fire Dage om Ugen i Salen, hver til sit Studieæmne, faa de rekvirerede Gjenstande fremsatte, vil det let forstaas, at det i forrige Beretning yttrede 1) om Forbruget og Sliden af Naturgjenstandene, der understøtte Undervisningen og Studiet, 2) om den Sum af Arbejde, Tid og Penge, der maa ofres paa disse Gjenstandes saa vidt mulige Vedligeholdelse i brugbar Stand eller Fornylse samt deres daglige Udtagelse og Tilbagesættelse paa deres Pladser i Skabe og Skuffer m. m. — atter har fuld Gyldighed for Aaret 1884.

Men det vil af det ofte anførte ogsaa ligge nær at opkaste det Spørgsmaal, om det vil være muligt for Universitetet ogsaa i Fremtiden at fortsætte med den de medicinske studerende hidtil tilstaaede lette Adgang til og Afbenyttelse af et for deres Studier tilstrækkeligt naturhistorisk Substrat? — Fra to Sider trues der i Virkeligheden med Nødvendigheden af en større Indskrænkning; nemlig fra den tiltagende Forøgelse af disse studerendes Antal og fra Forøgelsen af de aarlige Udgifter, der ere forbundne med et tilstrækkeligt Substrats hensigtsmæssige Afbenyttelse. — Allerede i sidste Halvaar har Docenten maattet — selv om det kun var for en kortere Tid — dele Tilhørerne og Deltagerne i dobbelte Hold, af Mangel paa Plads at sidde paa og at se fra, eller af Mangel paa Sæt af Præparater o. s. v. at studere paa, idet jo kun efterhaanden flere Sæt af samme Art af Præparater kunde skaffes til Veie. — Lykkedes det nu Tid efter Tid at komme over disse Vanskeligheder, saa stod endnu tilbage Forøgelsen af Udgiften til den Assistance, som nødvendigvis maa fordres, for at Substratet skal gjøre sin Nytte og det uundgaaelige Tilsyn dermed kan have, saa at det ikke øjeblikkelig ved en eneste, eller enkelte Afbenyttelser skal gaa til Grunde. — Den nu til Afbenyttelsen medgaaede og altsaa ene og alene de studerende — og ikke Samlingen som saadan — til Gode kommende Udgift udgjør en saare betydelig Sum og en overvejende Part af hele Afdelingens Annuum; uden at tage noget som helst Hensyn enten til selve Naturgjenstandenes Indkjøb eller Anskaffelse ad anden Vej, deres hensigtsmæssige første Præparation og Opstilling samt Reparationer og de dertil nødvendige Materialier af al Art (Glas, Spiritus o. s. v.), kunne Ud-

gifterne ved Afbenyttelsen af de studerende for de sidste 5 Aar næppe anslaaes til et ringere Beløb end 1,200 Kr.

De literære Hjælpemidler i og ved Studiesalen ere blevne forøgede med: Hoerne's Elemente der Palæontologie (Palæozoologie). Leipzig 1884. 8vo. Levinsen's Systematisk-geografisk Oversigt over de nordiske Annulata, Gephyrea, Chætognathi og Balanoglossi. 1ste og 2den Afhandling, 354 Sider med 3 Tavler. (Naturh. Foren. Medd. 1882 og 1884). (Gave fra Museets 2den Afdeling). De større Forelæsningsstegninger forøgedes med flere nye (oplysende en mærkelig Dyretype (Myzostoma), Biernes Forplantningsredskaber og Skalskiftet hos Krebs og Krabber i Nutid og Fortid) og et større Antal af de ældre bleve paa forskjellig Maade efterhjulpede og opløbbede.

Selve Undervisningssamlingens Dyreformer baade de hele, enten udstoppede eller tørrede, eller i Spiritus og Glas opbevarede Dyr, og det Tilbehør af Præparater af al Art, der oplyse Dyrenes Bygning og Liv, ere i Aarets Løb blevne fuldstændig gennemgaaede med Hensyn til Rensning og Konservasjon; dels trængte nemlig det hele i høj Grad dertil, dels var et saadant gennemgaaende Eftersyn ogsaa blevet ønskeligt fra Bestyrerens Side, da han havde indgivet allerunderdanigst Ansøgning om at maatte fratræde sit Embede enten ved Aarets eller Finansaarets Udgang. — Ved samme Lejlighed bleve naturligvis ogsaa de Mangler afhjulpede, som der øjeblikkelig kunde raades Bod paa; men til større Reparationer, endsige helt nye Præparationer, har Præparatorernes Tid ikke kunnet slaa til. Derfor har heller ikke den i sidste Beretning antydede meget nødvendige Fornyelse af mange Repræsentanter for de lavere Dyr kunnet finde Sted, hvilket jeg ganske vist fra min Side, som fratrædende, meget beklager, om det end fra en anden Side kan være hensigtsmæssigere, at den tiltrædende selv forestaar et saa væsentligt Savns Afhjælpning. — Heller ikke dette Aar har Konservator Conradsen kunnet frigjøres fra Arbejderne i det større Museum for delvis at hjælpe i den egenlige Undervisningssamling, medens det lidet, der nærmest er udført for Universitetslærerens Studiesamling, væsentligst er sket ved ham.

Nye Gjenstande til umiddelbar Demonstration eller til fremtidig Præparation har Studie- og Undervisningssamlingen ogsaa i Aar erhvervet ved Gaver (G.) og Indsamling (I.) og ved direkte Kjøb (K.). — Af disse Forøgelser skal her nævnes en Del til Samlingen overgaaede Doubletter af Krebsdyr fra de ved Museets Forøgelse i Almindelighed omtalte store Indsamlinger, der skyldes Dijnphna- og Fylla- Expeditionerne (G.); ligeledes en Del Rhizocephal-Krebs, indsamlede efter særlig Opfordring fra Bestyreren ved Hr. Stud. mag. Petersen (I.). — En halv Snes Alca torda og tvende Mormon fratercula, alle i Spiritus, der ved Hr. Sysselmand Müller's velvillige Bistand bleve indsamlede paa Færø til en neje opgiven Aarstid, som Hjælpemiddel til en Sammenligning ved Bestyrerens Studier over den uddøde Gejrfugl, Alca impennis (I.). — Nye Repræsentanter for Bifolket og disses Udviklingstrin, givne af Hofjægermester A. Brun med Løfte om at ville supplere Rækken end yderligere. — Et meget værdifuldt Studieapparat, især beregnet paa selve Universitetslærerens Benyttelse, erhvervedes ved Kjøb af Hr. Professor, Dr. med. Adolph Hannover, hvis særdeles store og smukke Slibnings-Præparater til mikroskopisk Undersøgelse ere noksom bekendte af Fægmænd. En sluttet Samling af disse, opbevaret i et dertil indrettet hensigtsmæssigt Etui, og indeholdende mange Præparater, der have tjent som Originaler for de smukke

Figurer i hans komparativ-anatomiske Arbejder, overlodes Studiesamlingen for en rund Sum af 300 Kr., at udbetale i to Portioner.

Til Samlingen til Oplysning om Danmarks forhistoriske Fauna er indkommet flere Tørvemosefund ved d'Hrr. Adjunkt Traustedt (et Rensdyrhorn), Lærer Rosen i Thisted (mange Elsdyrknogler m. m.), Gaardejer Niels Hansen, Højmark pr. Faxø (en Mængde sammenhørende Kronhjorteknogler); men Tiden har ikke tilladt at faa disse Fund nærmere undersøgte. — Sammenligningsmateriale til Studiet af forskellige Dyrs Gnav er givet af Bestyreren (Egernet) og Konservator Conradsen (Bæverens).

Som et videnskabeligt Skrift, væsentligst støttet paa Materialet, nævnes Bestyrerens i Ersch u. Gruber's Allgemeine Encyclopedie der Wissenschaften und Künste (2te Section H—N. 1884, S. 346 flg.) efter Opfordring af Redaktionen givne Overblik under Artiklen: Kjøkkenmødding.

II.

Bløddyr- og Straaldyr-Samlingen. De Forøgelser, der i Aaret 1884 ere blevne disse to Dyrerækker til Del, have for næsten samtlige deres Klasser været af usædvanlig Betydning. De hidrøre ogsaa (se Beretningen om Museet i Almindelighed) væsentlig fra Kilder af usædvanlig Natur, nemlig fra de organiserede Indsamlinger af Havets Dyr, der med saa stor Iver og Omsigt udførtes under Dijnphas Togt (Chef: Premierlieutenant Hovgaard) i Karahavet i 1882 og 1883, og under Orlogsskonnerten Fyllas Togt (Chef: Kaptejn Normann) langs op med Grønlands Vestkyst i 1884, af hvilke Togters zoologiske Udbytte Hr. Th. Holm, der som Naturforsker ledsagede begge, har en ganske særlig Fortjeneste. Til dette dobbelte Udbytte af Dyrelivets Former i de arktiske Have slutter sig det, sammesteds omtalte, fra Orlogsskonnerten Dianas Togt (Chef: Kaptejn C. Irminger) omkring Islands og Færøernes Kyster ved Skrabning tilvejebragte Materiale, hvis Indsamling og Opbevaring Skibslægen Hr. Halberg med Flid og Omhu har forestaaet. Ogsaa til de arktiske Regioners Land- og Ferskvandsfaunaer modtog Afdelingen et særdeles ønskeligt Bidrag fra Hr. Premierlieutenant Jensens Undersøgelser i det Indre af Sydgrønland.

Det vil let forstaaes, at allerede til disse betydelige Indsamlingers Fordeling og foreløbige Bestemmelse og Lokalitets- Etikettring paa særlige Glas efter Slægter og Arter maatte der saa godt som tages hele Afdelingens Arbejdskraft i Beslag, og at det derfor maa forbeholdes senere Aarberetninger, efterhaanden, som de allerede, og navnlig for Dijnphna-Togtets Vedkommende ved Bestyreren, Museumsassistenten Dr. Boas, Adjunkt Traustedt og Hr. Cand. mag. R. S. Bergh begyndte endelige Bestemmelsesarbejder rykkede fremad, at gjøre nærmere Rede for de særlige Retninger, hvori Museet ved disse Indsamlinger har vundet i Styrke, og for de Berigelser, Videnskaben maatte have vundet ved dem.

Det er dog ikke blot til Bilandenes, men ogsaa til Danmarks egen Bløddyr- og Straaldyrfauna, at Afdelingen har modtaget en usædvanlig Berigelse, navnlig ved Hr. Stud. mag. Johannes Petersens Indsamlinger ombord paa Fiskeri-Inspektionsfartøjet, Kanonbaaden Hauch, (Fører: Premierlieutenant Drechsel). Ved offentlig Understøttelse fra Kultusministeriet og ved en i høj Grad paaskjønnet Imødekommen fra Marine- og Indenrigsministeriets Side samt stor Forekommenhed

og Bistand fra Førerens lykkedes det Hr. Petersen fra de forskjellige Togtlinier i Kattegattet at bringe baade rige og oplysende Bidrag til Favnaen og dennes Karakter paa forskjellige Strækninger, og blandt disse ogsaa flere for vor Favna nye Arter.

Det vil være i høj Grad ønskeligt, baade til fyldigere Kundskab om Favnaen i Almindelighed og til Besvarelsen af mangt et tvivlsomt Punkt i de Dyrs Liv, der ere Gjenstand for vore Fiskerier, om endnu i Aaret 1885 Undersøgelserne ved Hr. Petersen kunde fortsættes paa samme Maade, som yderligere Grundlag for en samlet Fremstilling af vore Kundskabers Udvidelse ved de senere Aars Bestræbelser.

Mindre Bidrag til Danmarks og de omgivende Haves Favna skyldes d'Hrr. Cand. mag. J. Collin (*Æolis glauca* fra Sallingsund, ny for Favnaen); Farmaceut Faber, Nykjøbing paa Mors (en *Loligo media* fra Limfjorden); Prof. Schiødtte (nogle Snegle og Echinodermer fra Jyllands Vestkyst); Dr. philos. H. J. Hansen (nogle faa ved Læsø samlede Gjenstande); Adjunkt Jungersen og Stud. mag. Joh. Petersen (nogle Coelenterater, Muslinger og Snegle fra Frederikshavn); alle Gaver. Til Bilandenes fra: Kjøbmand Steincke (en *Terebratula* sp. fra N. V. Island, 120 Favnes Dybde) (G.); Sysselmand Müller, Færø (en *Æolis* og en *Doris*) (G.).

Til sin store systematiske Samling af Bløddyr har Afdelingen modtaget fra: Overlæge, Professor, Dr. med. Rud. Bergh: Original-Exemplarer til tvende af ham i det Semperske Rejseværk publicerede Arter, *Chelyonotus Semperi* og *Paradoris granulata*; desuden to kolossale Exemplarer af *Spurilla neapolitana* (Delle Chiaje) (G.); Mr. Damon i Weyncouth: 19 Arter af philippinske Landsnegle (B); Kaptajn Gerstenberg (fra indiske Have: en *Chitochellus*, *Tridachna scaphna*, i sit borede Leje i en Cæloriakoral, *Janthiner*, *Salper m. m.*) (G.); Prof. Sandberger i Würzburg: nogle Exemplarer af en ny *Vetrina*-Art (*V. Heynemanni*) (G.); Naturaliehandler Putze i Hamburg: forskjellige Pteropoder fra det stille Hav (K.).

Til den systematiske Straaldyrsamling indkom der i 1884 et aldeles usædvanligt Bidrag ved Hr. Direktør, Fabrikejer Hagemanns Gave af et Antal Koraller Hydroïdkoraller (med Bryozoer) fra en Telegrafkabel, der optoges fra en Dybde af 300 til 1300 Favne ved Antillerne. Skjønt ikke af meget stort Omfang, havde denne Samling en meget stor Værdi for Museet, i det de derved erholdte Dybvands-Skikkelser næsten alle hidtil fattedes Museet.

Mindre Gaver til samme Samling skyldes Stud. mag. Joh. Petersen (*Charyophyllea* sp. fra Lysekil); Adjunkt Hoffmeyer i Aarhus (en Del tørrede Trepang, *Mülleria echinites*); Prof. Tyler, Anherst College, Nordamerika (i en lille Erindringsgave til Bestyreren, et sandt Pragtexemplar af *Renilla reniformis* i Spiritus med alle Polypdyr udstrakte!); Konsul Løitved i Beirut (smukke Exemplarer af den almindelige Vaskesvamp, fastsiddende paa Kalksten).

Af Opstillingsarbejder har der kun kunnet været faa; omtrent en Snes Koraller og Svampe ere blevne stillede paa Klodser og nogle af dem tillige under Glasklokker; omtrent et lignende Antal Blød- og Straaldyr bleve opstillede i Cylinderglas.

Konservationsarbejderne ere i to Retninger gaaede uden for de sædvanlige. Det ene er et Forsøg paa baade at maale og mindske den kostbare Fordampning af Spiritus i Opstillingsglassene; af tre Rækker af ensformig udstyrede, med Spiritus i lige Højde over Gjenstandene, under samme ydre Forhold og i samme

Skab staaende Cylinder- eller Opstillingsglas, ere nemlig Glaspropperne af de to Rækker overordentlig tyndt afgnedne i Vasselinsalve, den tredje Række derimod ikke. Spiritushøjden er til større Sikkerhed samtidigt angivet ved et farvet Mærke udvendig paa hvert Glas. Efter visse Maaneder af den kolde Aarstid og en lignende Tidslængde af den varme Aarstid er det Hensigten at aflæse og notere den stedfundne Fordampning og den eventuelle Forskjel, der maatte vise sig i Pækkerne som Resultat af Vasselinsalvens Tætningsevne. — Det andet er en for Opstillingsværelserne 1 til 4 iværksat Rensning, Vask og Afstøvning af Skabene og alle paa Hylderne staaende Gjenstande, baade de i Glas og de frit opstillede. Disse sidste have hidtil hos alle Museumsbestyrere vakt de største Betænkeligheder imod at lade dem underkaste en Vask eller Afstøvningsakt, da saa stort et Antal af dem ere yderst brækkelige, eller endog ikke taale den mindste Berøring af deres sprøde Overflade uden at tabe deres videnskabelige Karakter, f. Ex. Svampene og lignende. Her er det nu, at dette Aars Forsøg med at henhænge de enkelte Gjenstande Stykke for Stykke, og hvis de staa paa Fodklodser, selvfølgelig med disse, foran aabne Vinduer, og da ved Pust fra stærke Kakkellovnpustere bortblæse alt, hvad der af løst Støv kan fjernes, har givet et saa heldigt Resultat, baade med Hensyn til Rensningen og med Hensyn til de skrøbelige Gjenstandes Konservasjon, at Forsøget med god Fortrøstning kan fortsættes over paa andre Opstillingssale, navnlig de to store Koralsale. I disse have nemlig allerede i flere Aar de sortstøvede pragtfulde, men skjøre Koraller med samt deres Fodstykker frembudt et meget bedrøveligt Udseende; ved en saadan Afblæsning ville de dog for en Tid kunne bringes tilbage til en taalelig Tilstand, uden at tabe i videnskabelig Værdi, men rigtignok ikke uden Omkostninger, der dog ville vise sig at være overkommelige. — Museets Skabsdøre og Skuffer kunne ganske vist efterhaanden bringes til at slutte bedre, end de gjøre for Øjeblikket, og Publikumet, der i saa stort Antal aarligen besøger Museet, kan jo vist nok oplæres, lige som i andre Lande, til at tage tilbørligt Hensyn til de planmæssige Forholdsregler, der tages, for at indskrænke Støvet Indbringelse og dets Omkringhvirvlen i Salene; men til alle Tider vil dog Støvet blive Museets Hovedonde og dets bekosteligste Fjende, og derfor har det godt lykkede Forsøg med Svampsamlingen megen Betydning.

I Konkyliesamlingens Hovedsal (Nr. 1) har Skabenes øverste Skufferække, der indeholder Museets betydelige og vigtige Samling af Originalstykker til Figurerne i ældre konkologiske Værker, over hvilken Samling en særskilt Katalog er affattet, efter Bestyrerens Anvisning ved Hr. Stud. mag. Posselt været underkastet en omhyggelig Afpensling af Æskerne og af selve Originalstykkerne, medens samtidig disse ere blevne sammenholdte med Katalogen. Derved vil en forestaaende Overlevering af dette vigtige Parti til en Efterfølger være forberedt og lettet. Saa godt som den hele øvrige, i Skuffer opbevarede, overordentlig rige Samling af tørrede Konkylies — dannet ved Sammenstilling af Universitetets tidligere, den Moltkeske, Schumacherske, Spenglerske og Kong Christian VIII.' Samlinger — vil derimod paa Grund af den Afdelingen berøvede Assistance ikke kunne modtages af Efterfølgeren uden i den i mange Aarsberetninger som aldeles uforvarlig betegnede Tilstand.

Af Bløddyrækkens laveste Klasse (Tunicaterne) ere de enlige Søpunge fra de asiatiske Have blevne bestemte og etiketterede ved Hr. Adjunkt Traustedt, og

derved er altsaa hele Ordenen Acidæ simplices i fuldkommen Ordning. Ogsaa inden for en anden Orden af Klassen, Salpæ, har Hr. Traustedt i 1884 foretaget en afsluttende Revision af Museets usædvanlig fuldstændige og seværdige Materiale til denne oceaniske Dyregruppe, idet han til Bestyreren har indsendt en Bearbejdelse af dette Materiale, bestemt til Trykning, samt et nyt Led af Museets »Spolia Atlantica«. Inden for samme Rækkes øverste Klasser har Bestyreren, for saa vidt Tiden har tilladt ham det, søgt at fremme en Revision af Cephalopodernes Bestemmelse, medens Museumsassistenten, Dr. Boas, ved Siden af de hans Tid saa stærkt optagende Arbejder ved Aarets rige Indsamlinger, i det væsentlige har afsluttet Ordningen og Etiketteringen af Pteropodsamlingen og forberedt Afhændelsen af dens talrige Doubletter. Den videnskabelige Bearbejdelse har Dr. Boas fremmet saa vidt, at den inden lang Tid vil af Bestyreren blive fremlagt i det kongelige Videnskabernes Selskab.

Med Hensyn til Afdelingens Afbenyttelse af fremmede Videnskabsmænd maa for 1884 anføres, at Hr. Dr. Polejaeff i Gratz erholdt til Laans flere tørrede Havsvampe (Originalstykker), Dr. Gwynn i Jeffreys i London gjentagne Gange flere Siphon-Arter (Originalstykker), Mr. E. Hoyle i Edinburgh, enkelte Ophiurider (ligeledes Originalstykker); alt var leveret tilbage inden Aarets Slutning. — Et særligt Vidnesbyrd om Afdelingens Betydning er det, at Bearbejderen af den store Challenger-Expeditions mærkværdige Indsamling af Cephalopoder, bragte denne hertil, for efter Aftale med Bestyreren i 3 til 4 Uger at underkaste den en foreløbig Bearbejdelse ved Sammenligning med vort Materiale. (Sammenlign næst forrige Indberetning (for 1882) Omtale af Asteride-Samlingens Benyttelse i samme Ojemed).

4. Det mineralogiske Museum.

(Professor Johnstrup).

I det forløbne Aar har Museet lidt et føleligt Tab ved, at Museumsassistent Lorenzen afgik ved Døden paa Rejsen til Syd-Grønland, hvor han skulde foretage geologiske Undersøgelser i Holstensborgs Distrikt. Efter at han i Aarene 1878 og 1879 havde vikarieret for Assistent Hoff under dennes Sygdom, ansattes han som anden Museumsassistent den 1ste April 1880. I Sommeren 1883 foretog han en større mineralogisk-geologisk Rejse i det sydlige Norge og tilbragte derefter Vinteren 1883—84 ved Stockholms Højskole for under Professor Brøgers Vejledning at foretage krystallografisk-mineralogiske Undersøgelser, og til begge disse Rejser havde han Understøttelse af det Thottske Rejsestipendium. De af ham i Aarene 1882 og 1883 ved Museet udførte Undersøgelser af gedigent Jærn fra Grønland og af nogle der forekommende, og for en stor Del nye Mineralier er alt omtalt i de to foregaaende Aarsberetninger.

End videre har Museet lidt et materielt Tab i Slutningen af 1884 ved Tilintetgørelsen af den Samling af grønlandske Mineralier og Bjærgarter, der opbevaredes i øverste Mezzaninetage i Riddersalsflojen paa Christiansborg Slot. De vare hjembragte af tre af de Expeditioner, der ere blevne udsendte af Kommissionen for geologiske og geografiske Undersøgelser i Aarene 1876—80, og vel vare de endnu ikke afgivne af Indenrigsministeriet til Universitetsmuseet, fordi dette for

Tiden ikke havde Plads til deres Opstilling; men Bestemmelsen var dog, at de skulde indlemmes deri, saa snart en ny Museumsbygning var tilvejebragt. Heldigvis er dette Tab ikke saa stort, som det vilde have været, hvis de sjældnere Mineralier og den store Samling af nordgrønlandske Planteforsteninger, der er undersøgt og beskrevet af Professor O. Heer i Schweiz, ogsaa havde været opbevaret paa Slottet. De første vare alt indlemmede i Museets mineralogiske Samling, de sidste henstaar nedpakkede i Kasser i Museets Magasinkjælder.

Hvad dernæst Ordningsarbejderne angaar, da har Museets første Assistent, Steenstrup, saa godt som udelukkende været beskæftiget med Ordning, Numerering og Katalogisering af Silikater i Museets Hovedsamling fra Talk til Cyanit. Den anden Assistent, Cand. mag. Rørdam, der er indtraadt i Stedet for afdøde Lorenzen, har i Museets Arbejdstid besørgt dels Etiketteringen og Indførelsen i Modtagelsesprotokollen af Museets Forøgelser, dels udtaget, ordnet og etiketteret alle de Samlinger, der i Aar ere afgivne til Ind- og Udlandet. Uden for Museumstiden har han i den polytekniske Lærestalts Laboratorium foretaget en Del kemiske Undersøgelser for Museet.

Som nogle af de væsentligste Forøgelser Museet har faaet i det forløbne Aar, skal jeg henlede Opmærksomheden paa den betydelige Gave fra Kryolith-Mine- og Handelsselskabet i Grønland, Lorenzens Samling af norske Mineralier og Bjergarter, de ved Kjøb erhvervede bøhmiske Silurforsteninger, der især have Betydning for Museet ved Bestemmelsen af Forsteningerne paa Bornholm fra den samme Formation, og endelig de af Museets Funktionærer foretagne Indsamlinger af danske Forsteninger.

Ligesom i det foregaaende Aar har det været nødvendigt at magasinere flere af de større modtagne Samlinger, (A. 1, 2 og B. 2, 34) af Mangel paa Plads, hvorved de indtil videre ere unddragne Benyttelsen ved de daglige Arbejder.

De enkelte Afdelinger i Museet have i Aaret 1884 modtaget følgende Forøgelser.

A. Mineralsamlingen. 1) Kjøbt af Sysselmand, Landstingsmand Müller en Del Zeolither fra Færøerne. 2) Fra Kryolith-Mine- og Handelsselskabet meget store Exemplarer af krystalliseret Kryolith og Thomsenolith og djærv Hagemannit, Ivigtit og Gearksulit fra Ivigtut i Syd-Grønland. 3) Fra Mariueministeriet en ved Fylla-Expeditionen hjembragt Blok af nikkelholdigt Jærn (1530 Pd. vægtig) fra Disko i Nord-Grønland, der med Konsistoriums Tilladelse er anbragt i Universitetets Gaard i Nærheden af den store Jærnmasse sammesteds fra. 4) Fra Kommissionen for Grønlands geologiske og geografiske Undersøgelse de efter Christiansborg Slotsbrand af Ruinerne udgravede grønlandske Mineralier og Bjergarter, der kun udgjøre en meget ringe Del af den der opbevarede Samling og ere tilmed i en temmelig maadelig Forfatning. 5) Afdøde Museumsassistent Lorenzens Samling af meget sjældne Mineralier, især fra Langesundsfjorden, indsamlede paa den af ham foretagne mineralogisk-geognostiske Rejse i Norge 1883. 6) Krystalliseret Katapleit fra Norge, hvoraf Museet ikke tidligere var i Besiddelse, kjøbt af N. Nilsen i Stoksund. 7) Krystalliseret Monazit, Aannerødit, Fergusonit samt djærv Euxenit fra Norge, købte af O. Sørensen i Moss. 8) Fra Mineralhandler Pech i Berlin gedigent Antimon, Magnetkis, Descloizit m. m. 9) Fra Mineralhandler Irndinger i Schweiz: krystalliseret Apatit, Milarit og Turnerit. 10) Fra Dr. Eger i Wien modtaget, til Dels ved Bytning, Meteorstene fra Knya-

hinya (falden 1866), Mocs i Siebenbürgen (1882) og Alfianello i Italien (1883) til en Værdi af henved 700 Kroner, samt Meteorjærn fra to Fund i Nordamerika. 11) Fra Dr. Schuchardt i Gørlitz en mindre Samling af Mineralier, væsentligst fra nye Findesteder. Mindre Gaver har Museet modtaget fra Ingeniør Benzon, Cand. Faber i England, Dr. G. Hambach i Missouri, Premierlieutenant Jensen, Konsul Krebs, Kolonibestyrelsen Lützen i Grønland, Professor Prosch, Museumsassistent Steenstrup og Enkefru Selling.

B. Den almindelige geognostiske Samling. 1) Fra Museumsassistenterne Steenstrup og Rørdam de af dem indsamlede Forstener fra Kridtformationen ved Annetorp og Limhamn i Skaane. 2) Museumsassistent Lorenzens Samling især af metamorphoserede Bjergarter fra det sydlige Norge. 3) En Samling Gangdannelser og de deri forekommende Mineralier fra Norge, forærede af Fabrikant Th. Schmidt. 4) Fra »Finlands geologiske Undersøgelse« en Samling typiske finske Bjergarter, ialt 70 Numere. 5) Fra Naturaliehandler Fric i Prag: Trilobiter, Pteropoder, Orthoceratiter og Graptolither fra Silurformationen i Bøhmen. 6) Fra Dr. Eger i Wien: Ceratiocaris, Aptyochopsis og Pteropoder sammesteds fra. 7) En Del Pimpsten fra Vulkanudbruddet paa Java i 1884, foræret af Grosserer Melchior; foruden mindre Gaver fra Kaptajn Bonde, Kammerherre Carlsen, Lærer Christensen, Blomstermaler Hammer, Student Hintze, Lieutenant Irminger, Hr. M. Klokke, Oberst Lehmann, Inspektør Petersen, Dr. v. d. Recke, Professor Remelé i Eberswalde, Ingeniør Rygaard i Malmø og Professor V. Schmidt.

C. Den danske geognostiske Samling. 1) Forstener fra de palæozøiske Formationer paa Bornholm især Trilobiter og Graptolither i 370 Exemplarer. 2) Nogle Bjergarter fra Grundfjældet og en Suite Kaolin-Prøver sammesteds fra. 3) Planteforstener fra Kulformationen sammesteds i 46 Exemplarer. 4) Dyreforstener fra Kridtformationen sammesteds. 5) Nogle Forstener fra Saltholmskalken ved Grenaa. 6) Glaciale Forstener fra Yoldialeret i Vendsyssel og paa Læsø. Nr. 1—6 ere indsamlede af Museets Bestyrer paa flere i dette Øjemed foretagne geognostiske Rejser, til Dels med Bistand af Assistent Rørdam. 7) Flere udmærkede Forstener fra Orthoceratitkalken paa Bornholm, indsamlede af Skomager Nielsen i Aakirkeby. 8) Forstener fra de forskellige Lag i Stevns Klint. 9) Grønsandsforstener fra Lellinge ved Kjøge. 10) Forstener i de løse Blokke af Saltholmskalk ved Terkelskov i Nærheden af Farum. 11) Forstener i det plastiske Ler og Moleret ved Fredericia, Trelde-Næs, Strib og Hindsgavl, samt Tertiærforstener fra Omegnen af Herning. Suieterne 8, 9, 10 ere indsamlede paa geognostiske Rejser, foretagne af begge Museets Assistenters i Forening. Nr. 11 alene af Assistent Steenstrup. 12) Forstener i det plastiske Ler og nogle løse Blokke ved Fredericia, forærede Museet af Stud. med. Wilkens. 13) En Samling Kridtforstener fra Omegnen af Aalborg, forærede af Adjunkt Juel. Desuden har Museet modtaget mindre Gaver af: Uhrmager Alstrup, Arkitekt Binstøll, Fru Brandt, Professor Didrichsen, Stud. polyt. Hintze og Holm, Ingeniør Irminger, Lektor, Dr. Jørgensen, Stud. med. Levinsen, Museumsassistent Lorenzen, Pastor J. Møller paa Lolland, Skipper Nielsen, Dr. Henry Petersen, Dr. v. d. Recke, Student Rostrup, Museumsassistent Rørdam, Assistent Steenbuch, Etatsraad Steenstrup, Cand. polyt. Wesche, Lærer Yde, Ingeniør Zartmann, Cand. polyt. Østrup, samt nogle Boreprøver

fra Kjøbenhavn, tilstillede Museet fra Sundhedsplejeselskabet og Rosenborg Brøndanstalt.

Af Museets Doubletsamling er afgivet: 1) 360 Exemplarer af Mineralier, Bjærgarter og Forsteninger fra det egentlige Danmark og alle dets nordlige Bilande, afgivne til Stockholms Højskole efter Opfordring fra Konsistorium. 2) 153 Exemplarer af danske Sten- og Jordarter, Forsteninger og nogle Mineralier fra de nordiske Bilande, tilstillede »Finlands geologiske Undersøgelse« som Æquivalent for den under B. 4 nævnte Samling. 3) Norske, islandske og grønlandske Mineralier til Dr. Eger i Wien, for en Del Æquivalent for de under A. 10 anførte Meteoriter. 4) Forskjellige Mineralier til Skomager Nielsen, til Dels Æquivalent for de under C. 7 anførte Forsteninger. 5) Til den polytekniske Lærestanstalt et Supplement til dens mineralogiske Forelæsnings-samling. 6—8) Tre Samlinger af Mineralier og Bjærgarter til Brug ved Undervisningen i Frederiksbergs og Ryegades Kommuneskoler og Aarhus tekniske Skole. End videre er der afgivet nogle Mineralier til Brug ved videnskabelige Forsøg, der ere anstillede af Docenterne ved den polytekniske Lærestanstalt.

Museets Bog- og Kortsamling. Foruden Fortsættelserne af Neues Jahrbuch für Mineralogie m. m., Zeitschrift für Krystallographie, Zittels Handbuch für Palaeontologi, hans Palaeontologische Wandtafeln og Paléontologie française er der anskaffet: Andree, Die Metalle bei den Naturvölkern; Hoernes, Elemente der Palaeontologi; Gümbel, Geologie von Bayern; Heer, Beiträge zur fossilen Flora der arktischen Zone, og forskjellige Afhandlinger af Kjerulf, Nordenskiöld, Brøgger, Gumælius, Moberg o. fl. a., samt Stielers Handatlas. Fra det kgl. danske Videnskabernes Selskab: Brøgger, Die silurischen Etagen im Kristiania-gebiet; Reusch, Silurfossiler i Bergenskiferne; Duttou, Tertiary history of the Grand Canon Distrikt; Powel, Second annual Report; Kiprijanow, Studien über fossilen Reptilien Ruslands m. m. samt Fortsættelserne af Generalstabens Kort over Jylland og geologiske Kort over Sverig, Finland, Belgien, Rusland, Wisconsin og Sumatra. Fra Udenrigsministeriet: Reglementer o. s. v. angaaende Minerne i Grækenland og Archivos do Museu Nacional do Rio de Janeiro. Fra M. Prulhière: Catalogue raisonné des minéraux du Morbihan. Fra Kommissionen for de geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland: »Meddelelser om Grønland« V. og VI. Bind med Tillægshæftet til V. Bind. Fra K. J. V. Steenstrup & J. Lorenzen: Nickel-Iron in the Basalt of North-Greenland. Fra Dr. Topsøe: 13, mest ældre Afhandlinger om Krystallografi og Mineralogi.

I Aaret 1884 er der i Museet holdt Forelæsninger over: Mineralogi for 20 Tilhørere, almindelig og Danmarks Geologi for 20 Tilhørere samt afholdt Examinatorier over Krystallografi og Geognosi.

Museet har været benyttet 8 Timer ugentlig, i første Halvaar af 19, i andet Halvaar af 9 studerende, samt været aabent for Publikum 2 Timer ugentlig og besøgt af 409 Personer.

5. Det kemiske Laboratorium.

(Professor Julius Thomsen).

Ligesom i det forud.aaende Aar har Laboratoriet ogsaa i Aaret 1884—85 været overfyldt med studerende. I Høsthalvaaret 1884 lykkedes det dog at skaffe

Plads i den polytekniske Lærestalts Laboratorium for de studerende, som ikke kunde modtages i Universitetet; men i Vaarhalvaaret 1885 var Tilgangen af studerende saa overordentligt stor, at det blev nødvendigt, ligesom i Høsthalvaaret 1883 at indrette en 5te Afdeling i et af Laboratoriets Kjælderrum. Som Assistent ved denne Afdeling blev cand. mag. Rørdam ansat. Antallet af Deltagerne i de praktiske Øvelser naaede i dette Halvaar 1885, hvilket er det højeste Antal, som i noget Halvaar har været til Stede i Laboratoriet. Iøvrigt fremgaaer Frekvensen af neden staaende Sammenstilling.

Deltagere i de praktiske Øvelser.

1884—85.	Medicinske studerende.	Farmaceutiske studerende.	Polytekniske studerende.	Andre studerende.	I alt.	
					studerende.	Antal af ugentlige Arbejdstimer.
Høsthalvaar 1884	77	62	7	6	152	1596
Vaarhalvaar 1885	119	60	6	»	185	1816

Afholdte Examinier.

1884—85.	Lægevidenskabelig Forberedelses-Examen.	Farmaceutisk Examen.	Polyteknisk Examen.	Antallet af praktiske Opgaver.
Januar 1885	36	23	3	111
Juni 1885	35	43	—	165

I Assistentpersonalet er der foregaaet følgende Forandringer. Den 1ste November 1884 fratraadte cand. polyt. Th. Thomsen sin Stilling som Assistent ved Laboratoriet, som han havde beklædt i 12 Aar, i hvilken Anledning den tidligere Hjelpeassistent cand. pharm. Krenchell rykkede op i den ledige, normerede Assistentplads; som Hjelpeassistent blev cand. polyt. C. P. Detlefsen antaget. Den 1ste Februar 1885 fratraadte end videre Hjelpeassistent, cand. pharm. Reddelien, som i 7 Aar havde været ansat ved Laboratoriet; hans Plads blev indtaget af cand. polyt. C. H. E. Petersen.

6. Det astronomiske Observatorium 1884—85.

(Professor Thiele.)

Det paa Finansloven 1883—84 bevilligede Ur til automatiske Tidssignaler var blevet bestilt hos Dent & Co. i London, men disse meddelte kort efter, at de ikke vilde kunne levere Uret førend i det paafølgende Aar. Det modtoges i Begyndelsen af 1885 og blev derefter opstillet og underkastet en Prøvelse, som lover godt, men endnu ikke er afsluttet, saa at Tidssignalerne endnu gives ved de gamle af Professor Schjellerup omdannede Ure. I Stedet for en tidligere af et

Vindstød væltet og ituslaet Kometsøger har Observatoriet modtaget en fortrinlig og større Kikkert til samme Brug, og denne er indrettet til at kunne befæstes paa enhver af de 4 Stenpiller i Hjørnerne paa Altanen.

Beregningen af den i Juli 1879 udførte Længdebestemmelse har Professor astronomiæ nu tilendebragt. Den viser i Forbindelse med 3 lignende mellem Observatorierne i Lund, Berlin, Altona og Kjøbenhavn, at i det mindste en af disse 4 Bestemmelser maa være mere urigtig, end man havde Grund til at vente, at nogen af dem skulde være. Saa længe man ikke kan bestemt angive, hvilken af Bestemmelserne Fejlen skyldes, maa vort Observatoriums Længde anses for usikker i Henseende til Tiendedelen af et Sekund; og nye Arbejder af samme Art ville rimeligvis blive nødvendige til Løsningen af dette Spørgsmaal.

Med Meridiankredsen har Professor Schjellerup gjort 71 Tidsobservationer til Grundlag for Tidssignalerne. Desuden har han fortsat Observationer af Fixstjærner med stærk Egenbevægelse og saadanne, om hvis Steder der var opstaaet Tvivl.

Kandidat Pechüle har under en total Maaneformørkelse iagttaget Stjernebedækninger; efter Begjæring fra Observatoriet i Pulkowa foretages saadanne Observationer paa en Mængde forskellige Observatorier, for at vinde en nøjagtig Bestemmelse af Maanens Størrelse. Kometerne »Wolf«, »Barnard« og »Encke« har han observeret og søgt efter »Tempel's« periodiske Komet, der dog denne Gang hverken kunde ses her eller andet Sted. End videre har han søgt efter nye Kometer og jævnlig sammenlignet den Egn af Himlen, hvor Tyge Brahes nye Stjerne stod, med d'Arrest's Kort. Ved Søgningen efter »Tempel's« periodiske Komet har han fundet nogle nye Taagestjærner.

Som sædvanligt har Observatoriets Bibliothek modtaget værdifulde Gaver fra udenlandske Videnskabsmænd og astronomiske Instituter, især Fortsættelse af Observationsssamlinger.

7. Den farmakologiske Samling.

Samlingen har i Aaret 1884—85 modtaget forskellige Gaver, dels fra Apotheker Madsen dels fra Etatsraadinde Benzon. Den er som sædvanlig blevet benyttet af medicinske og farmaceutiske studerende.

8. Det normal-anatomiske Museum.

(Lektor Chievitz).

Beretning for Tidsrummet fra $20/12$ 1881, da den nu værende Bestyrer tiltraadte sit Embede, indtil $1/11$ 1885.

Angaaende Forhøjelse af Museets Annum, der nu er 1600 Kr., henvises til Aarb. 1881—82 p. 171 ff.

Museets Katalog indeholdt den $1/11$ 85 1675 Numere, af hvilke mange indbefatte flere (et enkelt endog 172) Stykker. Desuden forefindes en stor Del Præparater, der ere indførte til stadig Forelæsningsbrug og ikke katalogiserede.

I oven nævnte Tidsrum er der tilført Katalogen 350 nye Numere, for den langt overvejende Del modtagne som Gave eller præparerede af Museets Personale uden særligt Vederlag. Blandt Gaverne fremhæves: 147 grønlandske Kanier, givne af: Etatsraad Steenstrup (63 Stkr. samlede af Museumsassistent Steenstrup), Kommissionen for Ledelsen af geografiske og geologiske Undersøgelser i Grønland (82 Stkr. samlede af Assistent Steenstrup og Lieutenant Holm), Skibslæge Mortensen (2 Stkr.). — 2 Kanakkranier givne af Dr. E. Pontoppidan. — Nogle græske Oldtidskranier fra Athen, givne af Dr. Laub, Buenos Ayres. — Prof. Jac. Heibergs Model til Demonstration af Underarmens Rotationsbevægelser, skjænket af Kristiania Universitets normal-anatomiske Museum gennem Prof. Heiberg.

Af Præparater, der knytte sig til særlige, offentliggjorte Undersøgelser, ejer Museet fra tidligere Tid Ibsens Præparater af Høreorganet og F. Schmidts til Hjernens og til Hjertets Udvikling. Hertil er kommet: En Række Præparater til Forbeningen i Menneskets Strubebrusk (Chievitz). — En do. til Forholdet af Halsens Fascier og interfasciale Rum (Dr. med. K. Poulsen). — En do. til de store Spytkirtlers Bygning hos det voxne Menneske (Chievitz).

Af mikroskopiske Præparater ejer Museet for Øjeblikket ca. halvfjerde tusinde Stkr, over hvilke der ikke føres Katalog. Denne Samling, hvis ældste Stykker skrive sig fra Prof. Ibsens Tid, har efterhaanden udviklet sig saaledes, at den nu for de fleste Organers Vedkommende afgiver et ret fyldigt Materiale til Undervisningsbrug. Tillige indeholder den adskillige Præparatrækker henhørende til særlige, offentliggjorte Undersøgelser, samt til enkelte Organers Udviklingshistorie.

Samlingen af embryologisk Materiale, der stadigt forøges, er bleven opstillet og ordnet for sig selv.

En Materialsamling til Brug ved de studerendes Øvelser i mikroskopisk Anatomi er anlagt.

Der er gjort Begyndelse til en Samling Præparater med særligt Hensyn til den topografiske Anatomi.

Paa Grund af forskellige paatrængende nødvendige større Anskaffelser (saaledes: optiske og andre Instrumenter, zinkforede Kasser til Opbevaring af store Præparater m. m.) har det kun i ringe Udstrækning været muligt at bøde paa Savnet af et Haandbibliothek. Nogle enkelte, navnlig illustrerede, Værker ere dog anskaffede til Hjælp ved Undervisningen og Museumspræparationen. Fra afdøde Overlæge, Dr. med. Bondesens Efterladte har Museet end videre modtaget som Gave en Del ældre anatomiske Bøger.

Følgende offentliggjorte Undersøgelser ere udførte ved Museet: J. Schou: Undersøgelser om den perifere marvholdige Nerveprimitivtraads Bygning. Afhandl. for Doktorgraden 1884. — Kr. Poulsen: Om Fascierne og de interfasciale Rum paa Halsen. Afhandl. for Doktorgraden 1884. — J. H. Chievitz: En Undersøgelse om Spytkirtlernes Udvikling, offentliggjort i Archiv for Anatomie u. Entwicklungsgeschichte 1855.

Uagtet saaledes Museets Virksomhed ogsaa i disse sidste Aar er holdt velige, maa man ikke overse, at det er overmaade langt fra at tilfredsstille de Fordringer, der skulle stilles til det i Undervisningens Interesse. Museet lider under de to store Mangler, der trykke den hele anatomiske Undervisning: Mangel paa Præparationsmateriale, der gjør Samlingens Væxt for langsom, og Mangel paa Plads. I selve Museumssalen har man allerede i længere Tid maattet bryde

den ordnede systematiske Opstilling og anbringe Præparaterne hvor der blot kunde findes Rum til dem; i de senere Aar har det endog saa været nødvendigt at tage Forværelser, Korridorer osv. rundt om i Bygningen til Hjælp. Som Følge heraf har man ikke blot idelig Besvær ved Samlingens Benyttelse til Forelæsningerne; men den bliver tillige ubrugelig for de studerende ved deres Selvstudium.

Ø. Den Arnamagnæanske Stiftelse 1884.

Den Arnamagnæanske Kommission har i det forløbne Aar (1884) arbejdet paa sædvanlig Maade. Begge Stipendiarerne have tillige med Bibliothekaren været sysselsatte med Forarbejderne til den Haandskrift-Katalog, der paatænkes udgivet, og Arbejdet er skredet godt frem.

Det er desuden blevet overdraget Dr. phil. F. Jønsson at fortsætte og afslutte 3dje Bind af Snorres Edda, indeholdende Kommentaren til Skáldotal, som blev efterladt ufuldendt ved J. Sigurdssons Død, og ogsaa dette Arbejde er i god Gang.

IX. Universitetets Forhold ud ad til.

Fra Wladimir Universitetet i Kiew modtog Universitetet forskjellige i Anledning af dette Universitets 50aarige Stiftelsesfest udkomne Skrifter.

— Efter Indbydelse fra Lunds Universitets Lærere fandt den 13. og 14. Septbr. 1885 i Lund en Sammenkomst Sted mellem disse og Kjøbenhavns Universitets Lærere. Ministeriet meddelte under 10. s. M. den dertil fornødne Rejsetilladelse.

X. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Forandring i Eforierne.

Efter Etatsraad, Prof., Dr. med. & phil. Steenstrups Afgang fra Universitetet har Konsistorium under 22. April 1885 fordelt de af ham bestyrede Legater saaledes: Prof. Johnstrup overtog Eforiet for det Thottske Rejsestipendium og Prof., Dr. jur. W. Scharling Eforierne for de Lassonske Stipendier. Eforierne for de af Prof., Dr. med. Panum bestyrede Legater bleve efter hans Død af Konsistorium under 10. Juni 1885 overdragne til: Eforierne for Frøken Petersens Legat og Dr. Rahlffs Legat til Prof., Dr. med. Reisz og Eforiet for Müllers Legat til Prof., Dr. med. With.

2. Oversigt over Fordelingen af Stipendier og andre Beneficier.

a. Kommunitetsstipendiet og Regensbeneficiet m. m.

Til Alumner af Kommunitetet og Regensen ere i Aaret 1884—85 følgende studerende udnævnte: